

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istoli, peti-vrsta
maloglasni po 30
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, neizbrani
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravljalna št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekoni
račun: Ljubljana št. 10.850 in 10.341
za inzerate, Sarajevski št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

—eva:

Pomislite, državniki!

Ne vem izraza, ki bi bil po vsebini bogat dovolj, da bi polno označil dobrotno, ki jo pomeni verniku vera. Vendar poizkusim po ovinku vsaj nekoliko osvetliti njeno vrednost ne samo subjektivno za vernika samega, temveč tudi objektivno za okolico.

Vsak izmed nas želi okrog sebe dobrih poštenih ljudi: služabnikov, delavcev, trgovcev in nikjer ni rad izkoriščen. Pošteno in pridno deklec iščemo v oglaš, skrbno poizvedujemo o delavcu in uradniku, ki naj bo nastavljen, o vajencu, ki naj ga sprejmemo v trgovino, v obrt. — Strašijo nas brezsrčni zločinci, ki se dogajajo, grozni spori med zakonci, ki se tako često zaključijo z drug drugemu prizadejano nasilno smrtjo ali samomorom, dalje očetomori, bratomori, detomori, ropi, uboji, tatvine in prevare. Nesporo je, da pomenja vse to veliko zlo za državo. Brez hasni plačuje stražnike, ječe in verige, namesto da bi se ji stekala iz dela takih izgubljenih nesrečnikov, blaginja in ugled.

Med tistimi, ki ne prihajajo v navskrižje s paragrafi, pa je še nadaljna veliko številnejša vrsta ljudi, ki tudi niso polnovredni, ker ne spoštujejo pravnih dolžnosti več kakor samo toliko, kolikor jih veže nanje državni kazenski zakonik. Tem je merilo za dobro le lastno ugodje, ni pa jim mar ne brat, ne bližnji, ne ljubezen, ne usmiljenje in iz njih se rekrutirajo ponavadi največji škodljivci države in narodnega blagostanja.

Kako, s čim naj zajemo vrelec tega zla, odkod naj vzamemo značajev, nesebičnih, trdnih, vnetih za dolžnost, požrtvovalnih v ljubezni do brata-človeka in družbe?

Postati moremo zares dobri ljudje, polnovredni člani rodbine in države le, če se vživimo v smisel za odpoved in če si pridobimo moč zanjo. Odpoved je temelj vsega socialnega življenja, predvsem pa najprvotnejšega socialnega organizma: rodbine. Brez samoodpovedi ni lepega, mirnega sožitja niti med državljani, niti v družbi, še najmanj pa v državi. Prav zato, ker današnji svet ne prizna nujnosti odpovedi, ampak propoveduje lažno načelo polnega osebnega izživetja, prav zato izginja nežna obzirnost in ljubeča vdanost moža do žene in žene do moža, izvirajoča samo iz močne, neomajne ljubezni, poganjajoče iz vseh človeških sil, ki je vse kaj mogočnejšega, kakor tista prva mehkokobna čustvena zaljubljenost. Ob njej se vživa duša v drugo dušo, da jo dvigne tudi tam preko, kjer sama ne uspeje in se tako v resnici v drugi najpopolnejši izživi.

In kje naj dobi človeštvo motiv za tako ljubezen, kje silo za odpoved, veliko in močno, da bo vladala poželenje po lažjem življenju, da bo premostila še prva neizogibna nesoglasja?

Edino v Bogu, v nadnaravni veri je sila, ki je močna dovolj, da se tako odpoved nanjo opre in sicer, da je ne čutimo kot trn v mesu, ampak da jo doživimo z njeno čudovito lepoto in sladkostjo.

Le pogljemo v države, ki so zavrgle ta motiv za odpoved! Ali niso zavrgle s tem odpoved samo, zlasti v zakonskem življenju in z njim vred zakon? Zakonodajalci v državah, ki so zavrgle vero, je priznala odkrito, da ga ni drugega motiva, ki bi bil močan dovolj za tako samozatajevanje: razrušila je zakon sam, temelj narodne in državne moči. Vsakokrat namreč je bilo to dejanje tudi za državo in narod začetek konca. Tako so izginili stari narodi, tako umirajo tudi moderni narodi.

Razpad naroda vidimo v najgroznejši obliki danes v Rusiji, kjer zanika državna zakonodaja vsako samozatajevanje za družino, vsako drugo načelo nad načelom osebnega poželenja. In potem hoče še biti socialna! Resignirano so tam odpovedale vse moči državne in zasebne, kazenske in dobrotelne nad ubogimi zločinskimi množicami zavrnjenih, izgubljenih, lačnih in žejnih potepajočih se otrok, ki rastejo v grozo in gorje svoje in doma, ki ga več ne poznajo. Edino ljubezen, nepremagljiva, požrtvovalna, neizčrpna bi jih mogla rešiti; ljubezen, ki se ne kupi in ne plača, ne meri in ne tehtja, ki se daruje.

In prav ta edini zadostni motiv za samozatajevanje, edini trdni temelj izpodmikajo rodbini tisti, ki bi radi uvedli v šolstvu učne načrte brez verouka, zlasti pa brez versko-uravnega učnega cilja.

Kje bo naša mladina, vzgojena v takih šolah, moči za odpoved in samozatajevanje za bodočo rodbinsko življenje, če naj iz njega raste moč in sila človeštva vobče, posebej pa še našega malega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov in s tem tudi naše države?

Odkod naj dobi bodoči rod tisto silo, ki je potrebna za samozatajevanje, da bo mogel paralizirati elementarno moč sebičnosti in strasti? Ali morebiti iz nauk o človečanskem dostojanstvu ali o naravnih morali? Grozeče dovolj so na pohodu zle sile za rušitev rodbine, ko kruto gospodari med narodi »bela smrt«, kruto tudi že v naših mestih in steza svojo koščeno roko celo že v kmečke domove.

Pa država ni samo posredno, ampak tudi

Hrvatje popolnoma za državo

Pomembna izjava dr. Drinkoviča

Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Minister za socialno politiko dr. Drinković, ki potuje po inspekcijskem potovanju po Dalmaciji, je obšel vso severno Dalmacijo in pri tej priliki pregledal ustanove svojega resora. V Biogradu na moru je imel dolg govor, v katerem je med drugim dejal: »Hrvatje moramo biti pripravljeni, žrtvovati vse za to veliko državno zajednico, ker nimamo nikjer druge

svojeja obstanka. Vedno in ob vsaki priliki moramo vsem jasno povedati in po potrebi tudi z dejanji dokazati, da smo vedno pripravljeni za kralja in domovino položiti tudi svojo glavo.«

Split, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Minister za soc. politiko dr. Drinković je napravil izlet v Sinj in Vrliko. Ministra so povsod sprejeli župani mestnih občin.

Uvedena bo kontrola uvoznega blaga

Nesortirano blago škoduje naši konkurenčni sposobnosti

Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Da naš izvoz v inozemstvo pada, je v glavnem vzrok v tem, ker naše blago ne vzdrži na svetovnem trgu konkurence s tujim blagom. Skoro vsi občni zbori javnih ali zasebnih družb so to ugotovili ter vlagali spomene na finančno in trgovinsko ministrstvo, kako temu od pomoči. Predvsem je vsled padca izvoza udarjena trgovina z žitom. Z njo pa tudi predmeti vsakdanjega konzuma. Vlada je proučevala vzroke, ki preprečujejo razmah zunanje trgovine. Ustanovila je poseben institut za znanje trgovino, ki naj najde inozemske trge, se bavi s carinskimi tarifnimi vprašanji in dovoli v mejah možnosti olajšave za izvoz. V soglasju z gospodarskimi zbornicami je prišla vlada do zaključka, da je vzrok padanju našega izvoza v premajhni kontroli o kvaliteti blaga. To ni škodovalo le posameznikom, ampak diskreditiralo cele panoge našega izvoznitstva. Zato namerava vlada uvesti s posebnim zakonom strogo kontrolo izvoza. Na ta način se upa, da pridemo z izbranim blagom do konkurenčne sposobnosti, obenem pa do gotovega sistema v izvozni trgovini.

Posebna konferenca zborničnih tajnikov vse države in zastopnikov ministrstev je k osnutku zakona o kontroli izvoza, zlasti na zahtevo srbskih krajev, izročila ministru za trgovino Mažuraniču elaborat, da se načelno uvede kontrola nad predmeti kmetijskih pridelkov, v prvi vrsti vseh vrst žita, dalje konoplje in opija. Glede drugih predmetov pa bodo zbornice za svoj okoliš sestavile tabele gotovih predmetov, ki so potrebni kontrole.

Tako bo prišlo v inozemstvo samo sortirano blago in ta cilj naj ima zakon o kontroli izvoznih predmetov v vidu. Podrobnosti pa naj uredi pravilnik.

Načrt reorganizacije ministrstev gotov

Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Danes so bila vsa ministrstva zaposlena s končno redakcijo uredb. Jutri se bodo vse uredbe predložile ministrskemu predsedniku Živkoviću. Istočasno so se vršile v ministrstvih med ravnatelji in ministri konference o tem, koliko in kateri uradniki naj bodo ob priliki preureditve opušteni. Negotovo je še, ali naj se te uredbe razglase v obliki zakona, torej z zakonsko močjo, ali pa

naj se izdajo v obliki navadne uredbe. Pravosodno ministrstvo je glede gotovih ministrstev na stališču, da zadostuje navadna uredba in da naj bi bilo v obliki zakona urejeno samo predsedništvo vlade. Vendar pa to za vsa ministrstva ne bo moglo veljati, ker se bodo ob priliki presnove spremenile tudi gotove ustanove, ki so bile dosedaj ustanovljene z zakonom in se morajo spremeniti le z zakonom.

Razorožitvena komisija pomeni napredek

Izjava našega delegata dr. L. Markoviča o uspehu komisije

Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Šef naše delegacije na razorožitveni konferenci v Zenevi dr. Laza Marković je podal o dosedanjem uspehu razorožitvene akcije tole izjavo:

»Rezultat sedaj sklicane začasne komisije za razorožitev se ne presoja na isti način. Nekateri so mnenja, da je komisija zgrešila svoj pravi cilj, da je njena pot napačna, ker ni prišlo niti do delne niti do popolne razorožitve. Ta misel je dobila največ tal v Nemčiji, Sovjetski Rusiji, Madjarski in Italiji, ker so te države v razorožitveni razpravi zasledovale svoj poseben cilj.

Na drugi strani pa se vprašanje splošne razorožitve smatra kot eno najtežjih mednarodnih vprašanj, ki je v zvezi s splošnim mednarodnim položajem in s posebnimi političnimi razmerami, v katerih se nahajajo posamezne države. Radi tega se veruje, da pomeni komisija vendarle napredek. Pri vsem razorožitvenem vprašanju moramo imeti na umu, da je vsaka država navezana danes samo na sebe in zato prisiljena, da se oborožuje in da vzdržuje oboroženo stanje tako dolgo, da je njena integralnost zavarovana na vse strani. Mi v Evropi v današnjem političnem položaju še nimamo tako zmanjšane varnosti, da ne bi mogla biti kakšna država napadena od kake druge. Zato je logično, da mora vsaka država, ker še ni tega duha solidarnosti in sigurnosti, zase skrbeti, kako in na kak način zavaruje sebe pred vpadom. Ta cilj smo

dosedaj zasledovali z raznimi pogodbami o arbitraži in konvencijami in posebnimi pakti, kakor je n. pr. Kellogov pakt. Njegov efekt je dosedaj bil teoretskega značaja in ni dobil jasne in določene politične oblike. Radi tega praktično ni prišel do veljave.

Poudariti pa je, da so dosedanja napori, da bi prišli do učinkovitega sistema mednarodne solidarnosti, dovedli do skromnih, pa vendarle gotovih rezultatov. Države so se zedinile predvsem na dvoje stališč: 1. da v umerjenem duhu organizirajo vse, kar je potrebno za mir, 2. sprejeta je omejitev zrakovne sile v aktivni službi, kakor tudi glede števila letal. Pomorsko razoroževanje je odvisno od tega, kdaj se bodo velesile o tem vprašanju sporazumele.

Občni zbor male antante tiska

Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) V znanjem ministrstvu se je vršil občni zbor tiskovne male antante, ki so mu prisostvovali zastopniki vseh večjih jugoslovanskih listov. Po daljši razpravi o vseh problemih, ki se tičejo te važne politične časnikarske organizacije, je bil izvoljen nov odbor. Za predsednika je bil izvoljen Vladimir Fabijančič, za tajnika Branko Starič, urednik zagrebških »Novosti, za blagajnika Viktor Schweiger, urednik »Slovenca«. Sprejeti so bili še sklepi, ki se tičejo organizacije sprejema češke in romunske delegacije, ki prideta v Belgrad 18. ali 19. maja.

ne delajo in kako tonejo v pomanjkanju delovni sloji, bodisi ročni ali umski delavci.

Odkod moč, da bo vztrajala v potrpežljivem delu, da bo iskala legalnih poti, da bi izboljšala položaj vsaj bodočemu rodu brez upanja, da bi že sama mogla uživati že zrele sadove svojega prizadevanja? Saj je geslo brezverske praktične filozofije: Après nous le déluge — Kaj nas briga usoda bodočih rodov, da se le nam dobro godi! — V taki mladini se bodo razbohotele prevratne misli in jo pehale v prevratna dejanja, brezverska šola bi postala tako kotišče bodočih prevratnikov in boljševikov.

Zahvala Romunije

Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Predsednik vlade Pera Živković je prejel od romunskega ministrskega predsednika Mania Brzajav, ki se glasi: »Iskreno se zahvaljujem Vaši ekscelenci za čestitke, ki ste jih blagovolili poslati naši državi ob priliki proslave zedinjenja vseh Romunov. Tovariši pod orožjem in v trpljenju, in sodelavci pri zmagah združujemo danes svoje sile, da bi ohranili red in mir. Čestitke Vaše ekscelence so za nas dokaz Vašega prijateljstva. Maniu, predsednik romunske vlade.«

Naša država in reparacije

Zunanje ministrstvo je izdalo to obvestilo:

Povodno vesti o nameravanem znižanju našega odstotka v razdelitvi reparacijskih plačil Nemčije smo pooblaščenici izjavili:

Kraljevska vlada je, sklicujoč se na dogovore, sklenjene dne 13. januarja 1920 in dne 20. junija 1921 v Parizu med predstavnikmi Vel. Britanije, Francoske in naše kraljevine, ko tudi na dogovor z dne 13. junija 1922, s katerim je naša država sprejela sporazum s Spaa, izjavila francoski in angleški vladi, da ne more pristati na nobeno znižanje našega odstotka, ki ga smatra pravno zajamčenega s preje navedenimi mednarodnimi akti.

Za dvig tujkega prometa

Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Ker se bliža sezona tujkega prometa in ker so vsi krogi uvideli, da bi bil tudi za Srbijo in Črno goro urejen tujski promet vir dohodkov, zato se trgovinsko ministrstvo z vsemi silami bori za to, da bi čimprej prišlo do zakona o turizmu. Včeraj je finančno-gospodarski odbor sprejel dotične člene zakona o turizmu, ki govorijo o tem, da se tehnični predmeti za postavljanje hotelov in moderniziranja starih hotelov uvažajo v našo državo brez carin. Danes se je debata o tem nadaljevala, in sicer o tehnični izvedbi tega načelnega sklepa pri glavnem carinskem ravnatelju Šmidu.

Da bi se turizmu posvetila čim večja pozornost, zato se bo tudi dosedanji odsek za turizem razširil. V uredbi o splošni organizaciji ministrstva se predlaga, da ima odsek pet skupin in pet referatov, ki so razdeljeni po panogah in krajih našega turizma. Nadalje se živahno dela na tem, kako bi se organizirali tudi tisti kraji, kjer dosedaj turizem ni prosperoval. Danes je odpotoval v Črno goro hotelirski inspektor v trgovinskem ministrstvu, da tam pomaga pri ustanovitvi hotelskega društva za Črno goro.

Preskrba naših železnic s premogom

Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) V prometnem ministrstvu se je nadaljevala konferenca med zastopniki premoškopov in pomočnikom ministra. Zastopniki premoškopov so na podlagi včerajšnje in današnje konference izročili prometnemu ministru spomenico, v kateri so navedli svoje zahteve, v kakšni meri naj se naše železnice preskrbujejo z domačim premogom in v katerih slučajih naj bi eventualno prišel v poštev tuji premog, zlasti angleški in šlezjski. Ministrstvo se bo v dveh do treh dneh odločilo, v koliko more ugoditi zahtevam domačih premoškovnikov.

Dr. Korošec protektor železnič. sportnih prireditev

Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Danes je prometnega ministra dr. Korošca obiskala posebna deputacija železničarjev-sportnikov iz Ljubljane. Naprosila ga je, naj bi prevzel protektorat ob letošnjih velikih sportnih prireditvah železničarjev in ob 10 letnici sportnega društva »Hermes«, ki praznuje obletnico ustanovitve. 28.—30. junija namerava »Hermes« prirediti v Ljubljani velike sportne turnirje. Ob tej priliki so povabili mariborski železničarski sportni klub, dalje svoje tovariše iz Zagreba in Subotice. Prometni minister dr. Korošec je obljubil vso svojo pomoč in obenem prevzel protektorat nad to prireditvijo.

Belgrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Danes se je predsednik vlade vrnil s svojega potovanja inspekcijskega po Hrvaški in Slavoniji. Obšel je več hrvaških mest. V Petrinji se je udeležil tudi seje občinskega sveta. Obiskal je nekaj šol, se razgovarjal z zavestni gospodarstva, potem pa, kakor neprijavljen, odpotoval nazaj v Belgrad.

Nova levičarska orientacija Moskve

Moskva, začetkom maja. (A.)

Zvezna konferenca sovjetske ruske komunistične stranke je končana. Pomeni pričetek nove periode, ki se notranje in zunanje politično označuje z okretnostjo radikalnih levičarskih tendenc. Njen vseskozi miren potek pa spominja na koncert dobro igranega orkestra, kateremu dirigira mojstrski dirigent: nobenih disonanc ni bilo, vsak govornik zagrablji pravo noto in soigra mnenj daje naravnost ganljivo harmonijo. Baš ta soglasnost pa vzbuja v krogih strankarskega diktatorja resno vznemirjenost. Mislijo namreč, da je bil molk na konferenci zastopanih desničarjev dogovorjen. Govore celo o organizirani frakciji z lastno disciplino. V resnici je bilo tudi opazljivo, da se je hotelo doseči s tem molkom gotov uspeh. S strani zmernih se spuščajo sedaj govorice, da se oni ne čutijo vezane od sklepov konference, ker so samo pod pritiskom glasovali za te sklepe. To bolj vpliva na množice ko odkrit napad in je tudi mnogo bolj učinkovito.

Trockisti so nastopili proti Stalinu kot zaključena skupina z ostro določenim programom, zmerni pa se zadovolje s tem, da samo dvomijo o izvedljivosti Stalinove industrializacijske in kmetijske politike. Ker pa je dejstvo, da je celo sam strankarski diktator opetovano govoril o izrednih težavah, so ti dvomi zmernih premalo silen argument, da bi mogel Stalin nastopiti proti zmernim in jih izključiti iz stranke, ker da so se izneverili stranki in njenim tendencam. Dobro proračunana taktika zmernih je tudi učinkovala na množico in če je ta očitala zmerni opoziciji še pred kratkim bojazljivost, smatra danes njeno taktiko kot modro. Ugled Kalinina in Rikova tudi v resnici raste. Stalin sicer obvlada položaj, ni se mu pa posrečilo, da bi dosegel na konferenci več ko le zunanji efekt. Notranjepolitično je njegov uspeh samo Pirova zmagaja, zunanjepolitično pa bo seveda Stalinova zmagaja kmalu pokazala svoj učinek.

Da je postala komunistična internacionala zopet bolj aktivna, je neposredna posledica napadov Trockega po njegovem priganstvu v tujino. Njegove napovedi, da bodo šli voditelji sovjetske revolucije isto pot ko njih predhodniki iz 18. stoletja v Franciji — torej od vojaškega puča k restavraciji — so povzročile v zvezi z velikimi dogodki, ki se pripravljajo v Indiji, poostretev levoradikalnih stremeljenj v komunističnem gradu. To pa zato, da bi na eni strani dokazali svetovnemu proletariatu neresničnost Trockijevih trditev, na drugi strani pa, da bi izkoristili nad vse ugodno priliko narodnega protubojenja azijskih narodov, ne na zadnje pa tudi zato, da bi pokazali aktivnemu hotenju sovjetske mladine nova pota. Kajti baš tu je obstojala v resnici nevarnost: Če bi se našel častihlepen voditelj, zlasti med vojaškimi osebami, bi mu mladina sledila z navdušenjem. Revolucionarna gesla ne smejo obledeti. Vedno morajo biti priklicana nazaj v spomin z novimi, privlačnimi in obnovljenimi gesli, ki jih je vselej treba odeti v moderno obliko. To je življenjsko vprašanje boljše vizma. Poplitenje njegovih idealov mu je grozilo z uničenjem. To tem bolj, ker mladina ne pozna starih doživljajev in pozna carsko dobo le iz knjig, vsled česar tudi ne zna prav ceniti »velikih pridobitev« boljše-viške revolucije.

Te »velike pridobitve« pa je treba mladini uliti v glavo, ker drugače bi mogla obledeti slava sedanjih diktatorjev in zato treba mladini ognja, da ji kritika ne odpre oči. In v tem je glavni vzrok, da je Stalin osvežil radikalnejša gesla in da se tako silno brani pred napovedjo Trockega.

Belgrajske vesti

Belgrad, 14. maja.

Nj. Vel. kralj bo jutri podpisal ratifikacijo jugoslovanske-francoske trgovinske pogodbe.

Pogajanja med ministrstvom za šume in rude in zagrebški tvrdko »Nihag« d. d. se prične jutri v gozdarskem ministrstvu. Z njo je svojočasno sklenil gozdarski minister dr. Žerjav dolgoročno pogodbo.

Ljubljanski občinski proračun še ni odobren. Odsek za samoupravne proračune proučuje pritožbe, ki so jih poslale gospodarske organizacije v ministrstvo. Načelnik tega ministrstva bo zadevo o ljubljanskem proračunu rešil do nedelje.

Na mednarodnem kongresu združnih zvez, ki se vrši 17.—20. maja v Rouenu, bo zastopal naše združništvo ravnatelj »Politike« dr. Milan Gavrilović.

Jutrišnje »Službene novine« prinašajo besedilo trgovinske pogodbe s Francijo.

Preiskava glede niškega umora ni prinesla nobenega novega momenta.

Novosadska vremenska napoved. Povečini oblačno. Ponekod dež. Slabotni vetrovi. Temperatura se bo nekoliko znižala.

Dunajska vremenska napoved. Izpremenljivo oblačno. Počasno se bo razjasnilo, nekoliko topleje.

Kunschak proti Heimwehrovcem

Dunaj, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Krščansko-socialni poslanec Kunschak je včeraj imel na nekem shodu govor, v katerem je jasno razložil svoje stališče, o katerem se je posebno v zadnjih dneh mnogo govorilo. Se enkrat je ostro nastopil proti ošabnim govorom in nastopom Heimwehra, posebno njegovih voditeljev. Pri tem je opozarjal na notranje in zunanje nevarnosti, ki pretijo Avstriji, če bi po želji Heimwehrovcev zapustila parlamentarno demokracijo, in posebno opozarjal na to, da so že enkrat lansko leto imele Italija, Jugoslavija, Madžarska in Češkoslovaška na mejah vse pripravljeno, da nastopijo proti Avstriji, če bi o priliki znanega nastopa Heimwehra 7. oktobra v Dunajskem Novem mestu prišlo do nemirov. Kot prvo je

potem italijansko poslanstvo izdalo demanti, s katerim zanika takratno pripravljenost Italije in vse poznejše zaključke.

Danes se je sestal krščansko-socialni klub in se bavil z aferami glede Kunschaka. Kunschak sam je pojasnil razloge, radi katerih je odložil svoje mandate v stranki, obenem pa je ostro nastopil proti indiskrecijam, ki dogodke v stranki raznašajo v javnost. Pri tem gre za indiskrecijo desnega krila (domnevajo poslanca Mataja), proti kateremu so končno nastopili tudi drugi govorniki. Večina v krščansko-socialni stranki stoji vsekakor na strani Kunschaka, starega sobojevnika Luegerja, ki tudi sedaj vodi zdravo, ljudsko politiko proti temnim nakanam, ki pa ne bodo imele moči, da bi razbile stranko.

Nemčija mora povišati svoje ponudbe

Tudi Belgija proti znižanju reparacij

Pariz, 14. maja. (Tel. »Slov.«) V pismu, naslovljenem na dr. Schachta, izjavlja voditelj angleške delegacije Stamp, da njegovo sodelovanje z dr. Schachtom pri sestavi končnega poročila nikakor ne tangira njegovega osebnega svobodnega delovanja in da ga ni tolmčiti tako, kakor da Stamp odobrava vse nemške pridržke in jih štiti nasproti drugim strokovnjakom.

Včeraj je imel dr. Schacht razgovor s Stampom o točni sestavi nemških pridržkov. Po pariških listih gre sedaj samo še za štiri pridržke: 1. moratorij za transfer, 2. moratorij za zbiranje plačil, 3. ustanovitev revizijske komisije pri reparacijski banki, 4. poraba čistejšega dobička reparacijske banke za kritje medzaveznih dolgov od 37. do 58. leta. Guverner francoske narodne banke je o sedanjih sestavi nemških pridržkov bil obveščen

v razgovoru z Owen Youngom. »Echo de Paris« graja, da francoska delegacija ni takoj protestirala proti angl.-ameriško-nemškemu sodelovanju. Francija bi morala odkloniti vsako ureditev z nezadostnimi plačili. Nemčija pa bi morala svojo ponudbo povišati za 100 do 120 milijonov. V Parizu se ne zadovoljuje več z letnimi 50 milijoni, o katerih se je še včeraj govorilo.

Pariz, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Na reparacijski konferenci je danes na sporazum dr. Schacht-Stamp o sestavi nemških pridržkov sledila neizbežna reakcija: belgijska opozicija proti ameriškem predlogu razdelitve. Belgijska delegacija ga za enkrat sicer še ni odklonila, vendar pa se je z govorom Franequija v Bruslju zelo jasno izrazila proti Youngovemu predlogu o razdeljevalnem ključu, katerega pobija tudi Anglija.

Grško-turška pogajanja

Carigrad, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Danes so dospeli v Angoro nevtralni člani mednarodnega odbora za grško-turška pogajanja o izmenjavi prebivalstva. Nadejajo se, da bo kmalu prišlo do končnega sporazuma. Turčija kakor tudi Grška sta prošli nevtralne članke komisije, da bi opustili dosedanj vlogo opazovalcev in da bi se aktivno udeležili pogajanj kot posredovalci in razsodniki. To je posledica razgovora nevtralnega predsednika komisije, bivšega čilškega ministrskega predsednika Rivas Vicuna z Teflik Ruždi bejem in Venizelosom. Okorni italijanski poskusi intervencije so samo oležali sporazum, ker sta se tako Turčija kakor Grčija vdajali varljivi nadi, da bo Italija pritiskala na drugi pogodbeni del za medsebojne koncesije. Spo-

razum je sploh težaven, ker se obe vladi ozirata na preveč razdraženo javno mnenje, kar pa bi odpadlo, če bi se stvar rešila z nevtralno razsodo. Potem bi tudi podpisu grško-turške pogodbe o nevtralnosti ne bilo nič več na poti.

Nadaljnje sporno vprašanje glede železniške proge Odrin—Carigrad po grškem ozemlju je bilo pravkar rešeno z dogovorom z upravo orientalske železnice na ta način, da gradi ta železnica novo progo na črti Odrin—Alpolly, ki ne teče po grškem ozemlju. Vendar pa je navzlic znakom o bližnjem sporazumu le s previdnostjo sprejeti vest o tem, da bo Venizelos v kratkem odpotoval v Angoro.

Boj zaradi Švehlove poslanice

Praga, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Poslanico na kongres češke agrarne stranke, ki jo je spisal Švehla, je le-ta pozneje sam ublažil z izjavo, da jo je poljedelski minister, ko jo je prečital, preuredil samovoljno. Poljedelski minister pa je včeraj v govoru na nekem shodu odločno izjavil, da ni v spomenici sprejmenil niti najmanjše stvari. Spomenico je pisal Švehla v času svoje rekonvalescence in je on dobesedno izvršil nalogo, da jo prečita.

Trinadstropna hiša se podrla v Turinu

Milan, 14. maja. (Tel. »Slov.«) V Turinu se je radi popolnoma nepojasnjene plinske eksplozije podrla trinadstropna hiša. Mrtvi so trije stanovalci, dočim jih je še mnogo pod razvalinami, od katerih so nekatere rešili težko ranjene. Daleč naokoli so razbite vse šipe. Zračni pritisk je vrzel na tla dva pasanta. Požar, ki je nastajal, so k sreči prečtili.

Ljubljanski občinski svet

Včeraj ob 5 popoldne se je vršila seja ljubljanskega občinskega sveta. Prisotni so bili vsi občinski svetniki razen dr. Bohinjca, Mezeta in Urbasa, ki so se opravičili.

Sejo je otvoril župan dr. Puc.

Predsedstveno naznanilo

Župan je sporočil, da je prejel iz dvorne pisarne dopis, v katerem sporoča minister dvorah zahvalo Nj. Vel. kralja za udanostno brzojavko, ki jo je občinski svet poslal ob priliki, ko je Nj. Vel. kralj prevzel protektorat nad našo univerzo. Občinski svet je to sporočilo pozdravil z živahnim aplavzom.

Na pozdravno brzojavko ljubljanskega občinskega sveta praškemu je poslal zahvalo praški župan dr. Baxa.

Župan se je nato v kratkem govoru spomnil smrti vojvode Stepanoviča. Občinski svetniki so govor poslušali stoje. Župan je slavil vojvodo Stepanoviča in njegove nesmrtnne zasluge za domovino in svobodo naše države. Pogrebna vojvode Stepanoviča se je mestna občina udeležila po enem delegatu z vencem. Občinski svet je to poročilo sprejel z vzklikom »Slava vojvodi Stepanoviču!«

Zveze jugoslovanskih mest.

Ta zveza je bila ustanovljena leta 1927, radi različnih ovir pa se je mogla šele sedaj pravilno konstituirati. Predsednik zveze je zagrebški župan, prvi podpredsednik belgrajski, drugi podpredsednik pa ljubljanski župan. Skupščina je razpravljala o finančnem položaju mest. Ugotovljeno je bilo, da zahteva država od občin vedno več, na drugi strani pa krči njihove dohodke. To je spravilo že lepo vrsto mest v neugodno finančni položaj. Sklenjena je bila intervencija, katere cilj je, da se spravijo zahteve države od občin v sklad z njihovimi dohodki. Doseženo je bilo soglasje mest glede stališča o sanitetnem zakonu in o kontroli življenjskih potrebščin. Sklenjeno je bilo, da se intervenira radi povišanja cen na drž. železnica za mestne službenice. Dalje bo zveza mest intervenirala, da naj skrb za svoje vojne vpoklicence prevzame država in ne občine, interveniralo se bo, da se pri načrtih za-

konov, ki živo zadevajo v interese občin, vprašajo za mnenje občin. Cela vrsta občin je prizadetih, med njimi tudi Ljubljana, ker ni urejeno vprašanje nastanitve vojaštva. Interventiralo se bo tudi v tej zadevi, enako kakor tudi radi vedno večjih zahtev države od občin glede nastanitve policije. V vseh teh zadevah bo zveza mest intervenirala skupno za vsa mesta. Imela bo tudi svojo podružnico v Belgradu, ki bo sproti obveščala zvezo o vseh ukrepih vlade in tudi vršila intervencije.

Župan je dalje poročal, da je finančni minister odobril sklep občinskega sveta o dodatnem kreditu 1 milijona Din za stanovanjsko klonijo na Vodovodni cesti. Finančni minister je tudi odobril nakup nekega zemljišča.

Podžupan ing. Sernee

je prečital po županovem poročilu v imenu onih občinskih svetnikov, ki se niso udeležili glasovanja o proračunu sledečo izjavo:

Izjava.

Da se današnja navzočnost občinskih svetovalec, ki se v zadnji seji občinskega sveta niso hoteli udeležiti glasovanja o proračunu, ne bi napočeno tolmčila, izjavljam v imenu svojih tovarišev, da se udeležimo današnje seje iz sledečih razlogov:

1. ker do danes kraljevska vlada še ni zavzela svojega stališča napram našemu protestu proti proračunu;

2. ker je danes na dnevnem redu odobritev zapisnika proračunske seje občinskega sveta in smatramo za potrebno, da se nekatere njegove točke popravijo.

Izjavljamo pa, da stojimo slej kot prej glede mestnega gospodarstva na stališču, ki smo ga zavzeli v proračunski debati in ki smo ga javno označili s tem, da smo se pred končnim sklepanjem o proračunu odstranili.

Župan dr. Puc: »Te izjave ne sprejemam na znanje. V proračunski razpravi niste postavili nobenih predlogov!«

Podžupan ing. Sernee: »Ni nam na tem, da jo sprejmete vi na znanje. Toda v zapisnik mora ta izjava!«

Seja se izja.

Seja mariborskega občinskega sveta

Maribor, 14. maja 1929.

Župan dr. Juvan otvoril ob napovedani uri sejo občinskega sveta. Najprej se je vršila tajna seja, ki je trajala podružno uro. Na tajni seji se je razpravljalo o aferi pri mestnem pogrebnem zavodu, o čemer se že v poslednjem času po Mariboru širijo najrazličnejše govorice. Debatu o zadevi je bila mestoma precej živahna. Župan dr. Juvan be izdal v teku jutrišnjega dne poseben komunikat, v katerem se bo vsa zadeva pojasnila. Radi omejenih afera vlada med prizadetimi krogi v Mariboru veliko razburjenje.

Nato se je otvorila

javna seja.

Za prvi odsek je poročal dr. Vebler. Več oseb se je sprejelo v občinsko zvezo. Josipu Majdiču se dovoli postavitev terase na trgu Svobode. Več pritožb glede naprave promenadnih klopi ob Dravi se odkloni.

Za drugi odsek poročal dr. Strmšek. Dnevno zavetišče se za časa poletne sezone preseli k sv. Martinu na Pohorju. Vendar se pri tem ne smejo preokaržati tozadevne proračunske postavke, ki so določene za dnevno zavetišče.

Za III. odsek poročal Stabej. I. Pregradu se dovoli gradnja izloženih paviljonov v Cafovi ulici v razmerju 5:70 : 36,5. — Projektirano podzemno stranišče na glavnem kolodvoru se radi nesprejemljivih pogojev železniške uprave ne bo moglo graditi. Železniška uprava zahteva namreč 800 dnarjev letne najemnine ter soodločevanje pri oddaji paviljonov, na kar pa mestna občina ne more pristati. — Prošnji tkalnice J. Kutler in dr. se opustilev nameravane gradnje Kopernikove ulice se ugoti. — Sprejme se načrt za regulacijo magdalenskega predmestja in okoliških kompleksov ter se naproša okrajno glavarstvo Maribor desni breg, da posreduje v tem smislu pri okoliških občinah, da upoštevajo omenjeni regulacijski načrt. — Ugodi se regulacija Zitne in Kraljeviča Marka ulice ter nova parcelacija ob Joštovem posestvu. — M. Počivalnik se ne dovoli gradnja velike avtogaraže ob državni cesti, ker je nameravana lega avtogaraže preveč ob cesti.

Gradnja kopališča na Felberjevem otoku. — Ponudbe za težaška, zidarska, železobetonska in tesarska dela ter pilotiranje so stavile sledeče tvrdke: Jelenc in Slajmer, J. Glaser, I. Zivice, Accotto in dr. ter U. Nassimbeni. Dela se po odsekovem predlogu oddajo tvrdki inž. Jelenc in Slajmer kot najnižjemu ponudniku. Mizararska dela se oddajo F. Potočniku za 91.236 Din, kleparska P. Karbi za 143.993, steklarska I. Kovačiču za 13.509, pleskarska J. Skofu za 26.757, slikarska J. Holcingerju za 4724 in pečarska P. Heričku za 16.800 dinarjev.

Poročilo 4. odseka. Monterjem in delavcem mestnega električnega podjetja se dovoli posebna nagrada. — Javna stranišča iz Grajske ulice in Rotovskega trga se odstranijo in otvorijo nova. — Gimnazijem maturantom se za ekskurzijo ob poletnih dovolji podpora 1000 Din. — Društvu magistratnih uslužbencev se dovoli jamstvo za 700.000 Din za graditev poletniške kolonije na Pohorju pod pogojem, da ustanovijo tozadevno stavbno zadrugo. — Z ozirom na novi trošarinski zakon se zniža 4 odst. doklada na 120. — Za nehijska stanovanja, ki jih bo pregledala tozadevna komisija, se stanarina ne odpiše, pač pa se zniža po danih okoliščinah. — Nova mestna tehnična za sene in slamo se postavi na trgu ob klavnic, ker je ona na kolodvoru prezaoposlena. — Nadaljuje se s kanalizacijo Vrbavne, Gajve, Magdalenske, Meljske in Koseskega ulice. — Pregledni odbor poda poročilo o reviziji Mestne hranilnice. — Nakupijo se različne parcele ob Vrbavni, Dravski in Betnavski cesti ter še nekaj gozdnih parcel, ki se bodo uredile za stavbne prostore. — Da se omogoči povečanje mestnega pokopališča na Pobrežju, si bo občina zagotovila predkupno pravico na posestvih, ki mejijo na mestno pokopališče. — Pralnice v novih kolonijah se bodo uredile v smislu prošnje velike večine stanovalcev kolonije. Pralnice se uredijo pod lopo pri vsaki hišici, kjer bo najprikladnejše za stanovalce in tudi za mestno občino najcenejše.

Ob zaključku lista seja še traja. To je bila prva javna seja po daljšem preledku.

Vesti iz Hrvatske

Sisak, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Snoči se je nad sisakskim okrajem utrgal oblak. V Lečeniku je strela ubila dve osebi: 26 letnega Janka Kocjana in 28 letno Milko Petrovičevu.

Sušak, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Bivši avstrijski kancler dr. Seipel je snoči dopotoval na Reko. Danes je odpotval v Atene. Odtod odpotuje v Palestino, kjer se bo dalj časa mudil.

Angleški pisatelj Bernhard Shaw bo jutri prišel v Dubrovnik. Nastanil se bo v hotelu »Imperial«.

Študenti - organizatorji atentata na Voldemarasa

Kovno, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Sedaj je jasno dognano, da so bili povzročitelji atentata na Voldemarasa člani študentskega društva »Ausa«, in sicer Bavičius, Vosilius, Bulota, Meslius in Gudelis. Med njimi je bil duševni povzročitelj Bavičius, prvi predsednik tega društva.

Drobne vesti

Dunaj, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Kakor se poročila, pripravljala cesarju zvesta ljudska stranka sredi septembra na Dunaju kongres proti framazonom, na katerem hočejo dokazati, da ni marksizem, temveč da je framazonstvo krivo vsega, kar je škodljivo.

Washington, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Kongresu je bil predložen načrt zakona, ki pooblašča predsednika, v primeru vojne poklicati pod orožje vse moške od 18. do 45. leta, dočim je o mobilizaciji dosedaj odločeval kongres.

Friedrichshafen, 14. maja. (Tel. »Slov.«) Vreme je na Atlantskem oceanu tako slabo, da zrakoplov »Zeppelin« jutri ne bo nastopil svojega pota v Ameriko. Odložitev o tem, kdaj bo zrakoplov odplul, je odvisna od tega, kakšno bo vreme jutri dopoldne.

Kaj je novega

† Kanonik in dekan Janez Bizjan

Zvonovi cerkve sv. Martina v Moravčah so se včeraj žalostno oglasili in naznanili, da je izgubila moravška župnija svojega najboljšega duhovnega očeta, moravška dekanija svojega modrega voditelja in duhovščina ljubljanske škofije svojega preizkušenega svetovalca in vzornika v vseh dušnopastirskih opravilih.

Blagopokojni častni kanonik in dekan Janez Bizjan je bil rojen 8. julija 1851 na Dobrovi. V mašnika je bil posvečen 24. julija 1876. Eno leto je bil semeniški duhovnik v Ljubljani. Potem je služboval kot kaplan v Selišč od 1877 do 1880, v Skofji Loki od 1880 do 1881, kot kurat v kaznilnici v Begunjah od 1881 do 1891, kot župnik na Brdu pri Lukovici od 1891 do 1899 in kot župnik in dekan v Moravčah le nekaj mesecev manj kot trideset let, od 1899 do svoje smrti 14. maja tega leta. V vseh svojih službah je kot vzoren duhovnik in neutrudljiv dušnopastirski delavec ostal v najboljšem spominu. Še le s prežgodnjo smrtjo je končalo njegovo vsestransko delovanje za sv. Cerkev in narod. Še v ponedeljek 13. maja je zbral duhovščino svoje dekanije k pastoralni konferenci in je na bolniški postelji vodil važno posvetovanje v korist vernikov. Tako deluje katoliški duhovnik za svoje ljudstvo do zadnjega diha, prav kot junaški vojskovodja, ki pade na bojišču.

Moravški župljani so pokojnemu g. dekanu iskreno hvaležni za plemenito skrb, ki jo je imel za kraje, kjer se vrši božja služba v moravški župniji, za župno cerkev, za daleč na okoli znano božjepotno cerkev sv. Valentina na Limbarski gori in za devet drugih podružnic. Župni cerkvi je oskrbel pokojni g. dekan s požrtvovalnimi darovi župljanov dvakrat nove zvonove, božjepotna cerkev sv. Valentina je bila temeljito popravljena in na novo pokrita, kapela žalostne Matere božje na Hribeh pa je bila prav pod vodstvom pokojnikom 1904 zgrajena. Še bolj pri sreču pa so bila pokojnemu gospodu dekanu J. Bizjanu duhovna svetišča, duša vernikov. Redna in izredna sredstva, številne bratovščine in organizacije je uporabljal pokojnik, da je dvignil ljudstvo k vsestranskemu napredku. Njegovo dušnopastirsko delovanje ni imelo samo blagodejnega vpliva na domače župljane, številni romarji na Limbarsko goro ga iz prejšnjih let še dobro poznajo kot zelo iskanega spovednika in izbornega govornika.

S svojimi bogatimi dušnopastirskimi izkušnjami je pokojni g. dekan opetovano pomagal duhovščini. Zlasti je odlično sodeloval pri tretji sinodi ljubljanske škofije 1924 (gl. Poročilo o sinodi str. 5).

Pogreb blagopokojnega gospoda dekana in častnega kanonika bo v Moravčah v petek 17. maja ob pol 11 dopoldne.

Svetila mu večna luč!

★ **Pri poapnjenju arterij** možgan in srca se z dnevno uporabo male množine naravne »Franz-Josef« grenčice doseže odvajanje brez večjega napora. Znameniti učitelji klinik za notranje zdravljenje so dosegli s »Franz-Josef« vodo najboljši uspehi za čiščenje črev celo pri polstransko ohromelih bolnikih. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

David Haek:

Želja

Jusuf ben Ibrahim, trgovec s preprogami v Ispahanu, je bil zdrav in bogat, a vendar s svojo usodo nikoli zadovoljen.

Nekoč je po končanih večernih molitvah zopet govoril, kakor že tako pogosto, vzdihujoč sam pri sebi: »Oh, kaj bi dal, da kdo izpolni vse moje želje!«

»Če si pa tako goreče želiš?« je zdajci začul poleg sebe neznan glas.

Ozrl se je kvitku in ugledal postavbo častitljivega starčka.

»Pozdravljen bodi v božjem in prerokovem imenu! Kdo si?«

»Božji poslanec sem. Viden ali neviden prihajam k njim, ki so rojeni iz žene, da jih tešim v njih žalosti ter vodim do sreče. — Kaj so tvoje želje?«

»Oh, želja mi ne manjka,« je s tožnim glasom dejal Jusuf. »Če bi jih hotel napisati, bi ne končal pred solnčnim vzhodom.«

»Modrec ima samo eno željo,« je pripomnil starček. »V velikem številu želja se ne kaže modrost. Torej želi in izpolnilo se ti bo.«

Jusuf se je zamislil. Druga drugo so izpodirale želje in ni se mogel odločiti.

»Toliko želja imaš, da sam ne veš, katero bi izbral,« je smehljaje rekel božji sel.

»In vendar ti le eno manjka do polne sreče.«

»In sicer kaj?« je oni hlastno vprašal.

»Tega ti ne smem povedati. Po poti do sreče mora vsakdo sam.«

»Si lahko zaželim karkoli?« je zdaj vprašal Jusuf po kratkem premisleku.

»Karkoli, če je vredno človeka.«

Koledar

Sreda, 15. maja. Izidor Zofija. — Lunina sprememba: Prvi krajec ob 21 uri 56 min. Po Herschlu se napoveduje lepo vreme. — Solnce vzhaja ob 4.32 in zaide ob 7.21. — Jutri: Janez Nep.

Prekmurci prihajajo na obisk

Jubilejno romanje iz Slovenske Krajine na Brezje in Bled.

Prekmurci bodo priredili ob 10-letnici osvojenja in 25-letnici »Marijinega lista« jubilejno potovanje na Brezje—Bled in si na povratku ogledali ljubljanske zanimivosti. Poseben vlak bo vozil iz Murske Sobotice ob 5.36, iz Beltincev 5.53, iz Ljutomerja 6.41, iz Ormoža ob 7.56, iz Pragerskega 8.54 in bo prišel v Celje 10.15—10.20, na Zidani most 10.55—11.05, v Ljubljano 12.39—12.59, v Kranj 13.46—13.51 in na Otočce 14.14. Na Brezjah se bo vse vršilo po sporedu na izkaznicah. Na binokstni ponedeljek se bomo odpeljali na Dobravo—Vintgar ob 6 zjutraj in bomo prišli ob 9 na Bled, kjer bo slovesna sveta maša.

Ob 18.50 se bomo odpeljali iz Lesce-Bleda in pridemo ob 20.18 v Ljubljano, kjer bodo ljubljanske oblasti in mesto priredili slovesen sprejem. V torki si bodo ogledali ljubljanske zanimivosti ter položili ob tri četrti na 12 pred Prešernov spomenik venec. Ob 15.20 bi se vrnili iz Ljubljane in dospeli v Mursko Sobotico ob 22.

Na romanje se je prijavilo okoli 600 Prekmurcev, zastopane so vse občine in vsi stanov. Prenosišča so urejena, hrana preskrbljena, zato naj se v obilnem številu potovanja udeležijo.

10 letnica osvoboditve Mežiške doline

Proslava desetletnice osvoboditve Mežiške doline, dne 9. junija v Guštanju.

Guštanj, 12. maja.

Narodno-kulturna društva v Guštanju proslave dne 6. junija 1929 proslavo desetletnice osvoboditve Mežiške doline združeno s proslavo desetletnice smrti junaškega branitelja Koroške — Malgaja.

Danes ob desetletnici z žalostjo konstatiramo, da spomin na osvobodilne boje v Mežiški dolini, enako spomin na Malgaja mrje. Kapital je v rokah tujerodcev in je naš življenjski odvisen. Z razcepljenostjo smo dosegli to, da pričena drugorodcem rasti greben, da postajajo zopet brezobzirni. Zapoštevajo in šikanirajo slovensko orientirane nameščence. Sramotno je, da po tolikih bojih za osvoboditve in celo po desetletni svobodi nimamo toliko samozvesti, da bi se držali gesla: »Na svoji zemlji svoj gospod.«, to pa radi malenkostnih strankarskih diferenc. Danes, ko po manifestu Nj. Vel. kralja ni več političnih strank, kličejo vsem Jugoslovanom: Pustimo osebnosti, strnimo se v močno falango vsi Jugoslovani ter dokazimo svetu, da smo Slovenci, Srbi in Hrvati eno.

Dolžnost vseh pravih Slovencev je, da pohite dne 9. junija v Guštanj, da tu v čim večjem številu in v čim impozantnejši manifestaciji dokumentiramo enotnost v vseh vprašanjih, posebno pa udanost našemu junaškemu kralju ter pripravljenost braniti našo last do zadnjega.

Dovolj je mlčnosti, dovolj bratskih sporov, dovolj oklevanja: Jugoslavija nas kliče. Da z bratsko ljubeznijo pričnemo z delom za preporod iste, da nas naši potomci ne bodo preklinjali. Prvi dokaz enotnosti naj bo velika manifestacija ob desetletnici osvoboditve Mežiške doline in smrti Malgajeve, dne 9. junija v Guštanju.

Bratje na svidenje!

Slavlje ljublj. gasilcev

Ljubljana, 14. maja.

Dolžnost nas veže, da opozorimo ljubljansko meščanstvo na ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo. Društvo praznuje drugo leto svoje šestdesetletnice. Kdor je imel priliko na tečaju opazovati strumno izvrševanje vaj ljubljanskih prostovoljnih gasilcev, je moral priti do prepričanja, da stoji društvo na višku tehnične izobrazbe in vojaške discipline. Društvo je nabavilo novo avtomotorno brizgalno, ki jo blagoslovi na dan 29. junija. Kakor smo informirani, se vrši ta blagoslovitev pod pokroviteljstvom častnega komiteja, ki ga tvorijo gg. dr. Vodopivec, veliki župan ljubljanske oblasti, dr. Natlačen, komisar ljubljanskega občnega odbora, dr. Puc, župan ljubljanski, Ivan Jelačin, predsednik TOI, dr. Mihael Opeka, stolni kanonik in gasilski kurat, dr. M. Rus, mestni fizik in gasilski zdravnik ter Josip Turk, občinski svetnik in starosta JGZ. Pri blagoslovitvi kumuje gospa Vera dr. Pucova, soproga ljubljanskega župana. Spored blagoslovitve je zelo obširen; vršile se bodo med drugim tudi velike vaje z najmodernejšim orodjem.

Nova motorna brizgalna, ki je za mesto Ljubljana neprecenljive važnosti, je, kakor smo že poročali, stala Din 240.000.— Društvo je do sedaj odplačalo polovico kupnine. Umevno je vsled tega, da bo društvo uvedlo nabiralno akcijo med ljubljanskim meščanstvom, da mu bo na ta način možno kriti še ostanek kupnine.

Pokažimo ob tej priliki, da znamo ceniti delo naših gasilcev ter se zavedamo, da vrše delo v korist našega mesta in s tem v korist celokupnemu meščanstvu. Podprimo njihovo nabiralno akcijo vsak po svojih močeh in naši darovi nam bodo povrnjeni v obliki hvaležnosti teh idealistov, ki še edini so ostali v današnji razdrapani človeški družbi.

Konj je znorel

Ljubljana, 14. maja.

Danes v opoldanskih urah se je zbirala okoli neke konjske vprege na vogalu Krisperjeve trgovine v Stritarjevi ulici gruča pasantov. Neodoljivi »firbec« je privabil zraven celo konjskega mešetarja Zaneta, ki si je za vsako ceno hotel ogledati zadevo na licu mesta in podati svoje strokovnjaško mnenje. Kaj je bilo? Neki voznik je pripeljal s parom črnih konj po Stritarjevi ulici voz gromazda Nenadoma pa je levi konj zavil proti Krisperjevi izlozbi in odrinil svojega tovariša na pločnik. Voznik je konja ustavil in si jel prizadevati, da bi ju spravil zopet na cesto. Temu pa se je levi konj odločno uprl in ni hotel prestopiti z mesta. Zival je pričela mrzlično drhteti po vsem telesu.

»Tak pusti ga no, Tone, naj si ogleda izložbo!«, je prigovarjal Zane vozniku.

»Saj več kako! Stiri »fure« še moram napraviti danes, pa naj konj ogleduje izložbo? Hi! Premakni se, mrcina! Hi-hot! Konj nikamor.

»Tone, Tvoj konj je ponorel. Res znorel je. Živčni napad je dobil. Ha, na levo oko je slep! »Mondblind« je že ven. Fant, izprezi ga, ti pravim! 1000 Din dobiš zanj. Če boš čakal, da zdviga dodobra, bo napravil škodo, ki jo boš moral plačati in še 300 Din povrh, da ti ga vzame konjedec.« »Hé, koliko konj znori vsako leto,« je razlagal Zane.

»Saj se bo umiril, konj in bo zopet peljal,« je blažil Zanetove besede nekdo, ki je opazil, da voznik blede od strahu in skrbi.

»Umiril, pravite, da se bo? Poznal sem več konj, ki so pri nastopajoči vročini znoreli, in pri vsakem so se pojavili taki znaki. Ne rečem, morda bo peljal par korakov; potem pa se bo vrgel na tla, ali pa planil v kako izložbo. Jaz bi ga ne držal za uздо, četudi sem vaje konj od malega.«

Voznik, mlad, krepak fant, ki se mu je splašena žival očividno smilila, je objel korjevo glavo in pritisnil nanjo svoj obraz. Zival se je polagoma umirila in nato voljno pognila. Voz se je počasi gomikal po Starem trgu, a voznik se je zaničljivo oziral nazaj in iskal z očmi mešetarja Zaneta. Zane je gledal nekaj časa za vozom, nato pa pljunil in z zmajajočo glavo zavil proti bližnji gostilni.

DIŠAVE SLON

Zdaj se je hipoma zopet domislil svojih želja in skrivnostnega starca. Do smrti potrpežljivo je tožil:

»O ti neusmiljeni poslanec božji! Ti zavratni duh! Ti si kriv mojih bolečin, ti si dopustil, da so me oropali. Bil sem zdrav in bogat, zdaj sem bolan in reven. O, kako srečen sem bil še včeraj!«

»Izpolnila se ti je želja, moj sin,« je zopet čul govoriti starca, ki je nenadoma stal pred njim.

»To je sreča, ki mi je še manjkala!« je Jusuf v trpki grozi zavpil.

»Da, resnično je tako, moj sin! Bil si zdrav, nobeno zlo ni razjedalo tvojega telesa, bil si bogat, nobena skrb te ni trla za vsakdanje življenje! Manjkalo ti je le eno — spoznanje svoje sreče. In to ti je bilo dodeljeno.«

»Glej!« je starček po kratkem presledku zopet povzel, ko je Jusuf medtem razmišljal, »z desnicco ti rahlo pobozam lice in vse bolečine izginejo.«

Tako se je tudi zgodilo.

»Ampak kje je moj denar, kje je vse moje bogastvo!« je stokal trgovec.

»Stopi na dvorišče! Tat, ki je v temi bežal, je spotoma padel v vodnjak, kjer še sedaj brez pomoči leži z vsemi svojimi zakladi. Te mu vzemi, njega pa izroči kadifu, da ga kaznuje!«

Ko je petelin tretjič zapel, je prikazen izginila.

(Prevel Fincc.)

Pri slabokrvnosti

po prestani težki bolezni uživajte samo CHINO-FERRIN. — Dobi se v vsaki lekarni.

Nameravan vlom v grosupeljsko pošto

Grosuplje, 14. maja.

V noči od ponedeljka na torek je pretil pošti na grosupeljskem kolodvoru nevaren obisk. Okoli 1 ponoči je prebuclo iz sna postarico gđc. Šušteršičeva, ki stanuje v neposredni bližini poštnega urada, ogorčeno lajanje njenega psa, ki je čez noč zaprt v uradu. Postarica je čula, kako se neki koraki plazijo okoli vrat, ki vodijo v poštni urad in je takoj zaslutila, da namerava nekdo vlomiti noter. Ker pasji lajež le ni hotel pojenjati, je gđc. Šušteršičeva vzela samokres, da bi s strelom opozorila stanovalce kolodvora na pretečo nevarnost. Samokres pa ni funkcioniral. Z glasnim klicanjem je nato postarica zbudila restavraterja g. Gorjanca, ki je planil s postelje in v sami spodnji obleki hitel ven. Postarica in restavratelj sta opazila dvojce tennih postav, ki sta bežala preko tračnic in izginili v temi. To noč je bilo v poštni blagajni izredno veliko denarja, ki je prispel tekom prejšnjega dne od pomožnih pošt. Zlikovca sta to očividno slutila in se nadejala bogatega plena. Grosupeljski orožniki so uvedli o dogodku obširno preiskavo. Ni pa izključeno, da sta nameravala nočna gosta postarico zgolj prestrašiti.

Ime mi je - „mali“

V ponedeljek popoldne so opazovali ljudje na zagrebški Ilici ljubek prizor med nekim policijskim stražnikom in triletnim dečkom. Mali kavalir se je brezskrbno šetal med tramvajskimi tračnicami, držeč v roki kratko palčko. Ni se zmenil za živalni promet okoli sebe, niti ni mislil na nevarnost, da bi prišel pod kolesje električnega voza, ali avtomobila. Ker je bil deček brez vsakega sprenja, se mu je približal sicer resni in strogi stražnik, se sklonil k dečku in ga prijazno vprašal:

»Čigav pa si, fantek?«

»Mamin!« je odvrnil otrok in hotel dalje.

»Hm, mamin. Lepo. Toda kako ti je ime, bi rad vedel?«

»Ime mi je «malis».

»Kje je tvoja mamica?«

»Tam,« je pokazal otrok s palčko v smeri proti Jelačičevemu trgu.

Stražnik je uvidel, da od dečka ne bo zvedel, kako mu je ime in kako se piše. Zato ga je odvedel na policijo. Vso pot je »malis« krotko sledil stražniku, držeč ga za roko. Med potjo sta stopila v neko slaščičarno, kjer je deček dobil od lastnika velik kos čokolade. Pri tej priliki je stražnik znova pričel:

»Nu, sedaj boš pač povedal, čigav si, ko imaš čokolado.«

»Čokolado bi še rad,« se je glasil odgovor.

Na policiji so najdenčka posadili na neko klop, kjer je pričel jokati in klicati mamo. Policija je takoj obvestila vse stražnice v mestu o izgubljenem dečku. Proti večeru pa je prišel ponj neki železniški uradnik in ves radosten odpeljal »izgubljenega« sinčka v naročje obupajoče mamice.

Osebnosti

★ **Iz vojaške službe.** Po službeni potrebi so odrejeni za pobočnika avto-poveljstva IV. armijske oblasti peh. kapetan II. razreda Vladimir Kurelec; za vršilca dolžnosti poveljnika avto-oddelka poveljstva Boke Kotorske peh. poročnik Marko Podrug; za vršilca dolžnosti knjigovodje delavnice avto-poveljstva V. armijske oblasti topn. podporočnik Benjamin Ukmar; za vršilca dolžnosti knjigovodje skladišča avto-poveljstva ministrstva vojske in mornarice admin. kapetan I. razreda ekonomske stroke Edvard Godel; za vršilca dolžnosti arhivarja v generalni štab bregalniške divizijske oblasti vojni pisar IV. razreda Ivan Mavrič; na službo v operativni oddelek glavnega generalnega štaba inž. major za generalštabne posle Anton Parte; na službo v prometni oddelek glavnega generalnega štaba konjeniški major za generalštabne posle Dimitrij Putnik in peh. kapetan I. razr. za generalštabne posle Ivan Prezelj; za poveljnika 10. čete 16. pešpolka peh. kapetan II. razr. Josip Zergolern; za poveljnika brzometne čete 16. pešpolka peh. kapetan II. razr. Prokop Vidic; za vršilca dolžnosti poveljnika 7. čete 29. pešpolka peh. poročnik Teofil Šprajc; za vršilca dolžnosti poveljnika 3. čete 53. pešpolka peh. poročnik Vladimir Prikril; na službo v poveljstvo ljubljanskega vojnega okrožja peh. poročnik Živojin Popović in na lastno prošnjo je bil premeščen za vodnika 1. divizionja potijske topniške brigade topn. podporočnik Bogomir Pukmajster.

Ostavko na državno službo je podal sam. poročnik mornarice dr. Frančišek Hribar. Obenem je bil preveden v rezervo.

★ **Izstop iz našega državljanstva** je dovoljen Kristini Drobinc, pristojni v Šmarje pri Jelšah; posestniku Jakobu Viher, pristojnemu v Bistrico — okraj mariborski in usnarju Josipu Zabukošek, pristojnemu v Celje.

Ostale vesti

★ **Razpisani ste pogodbeni pošti:** Prosenjakovi (II—I). Jamčevina 1000 Din. Letni redni prejemki: redna plača 9000 Din, izredni prejemki: za telefon 240 Din, za nadzorovanje pomožne pošte 360 Din, doklada 4500 Din in nagrada za prenašanje pošte 3640 Din. — Sveti Urban pri Ptaju. Jamčevina 800 Din. Letni redni prejemki: redna plača 7200 Din, izredni prejemki: doklada 3600 Din in nagrada za prenašanje pošte 2496 Din, za selsko dostavo pa 5772 Din. Pravilno kolkovane prošnje naj se pošljejo na pošto in brzojavno ravateljstvo v Ljubljani do 18. maja.

★ **Visoka starost?** Naročnik iz Rogatec nam piše: Pretekli teden sem naletel na ubožca, ki je prišel s Hrvaškega. Pripovedoval je, da je star; koliko let pa ima, pa ni povedal. Vedel je, da je bil 50 let star takrat, ko je tlaka nehala. Ker je bilo tlake konec leta 1848, bi bil ta ubožec potemtakem sedaj star že 111 let. Teh let mu ni videti, ker je zdrav, le močno gluh je. Pipo ima vedno v ustih. Doma je iz občine Žurmanec pri Krapini. Piše se Jura Belošević.

★ **Prepovedani vlomilci.** Dne 13. maja med polnočjo in eno so hoteli vlomiti neznani tatovi v trgovino Mole v Šmarjeti pri Novem mestu. Pred približno pol letom so ravno tu vdrli ter iz trgovine odnesli blago in denar. To pot jih je ponoči zaslislala gospodinja, ki je vstala in

šla gledat. Tatje so pričeli kamenje lučati skozi okno spalne sobe in pobili šipe. Na klicanje za pomoč so jih domači odpodili. Pri stranskem oknu trgovine so zrahljali in skrivili železno omrežje, druge škode pa niso naredili. Izginili so brez sledu.

★ Vreme 14. maja ob 8 zjutraj: Ljubljana: bar. 760,3, topl. min. 15, maks. 21. Mirno. Pop. oblačno. Dežja 11 mm. — Maribor: bar. 760,4, topl. min. 14, maks. 19. Sever. Pop. oblačno. Dežja 2 mm. — Zagreb: bar. 759,8, topl. min. 14, maks. 22. Sever. Pop. oblačno. Dežja 17 mm. — Belgrad: bar. 757,7, topl. min. 15, maks. 22. Mirno. Pop. oblačno. Dežja 6 mm. — Skopje: bar. 754,1, topl. min. 14, maks. 20. Zapadnik. Pop. oblačno. Dežja 18 mm. — Split: bar. 754,7, topl. min. 17, maks. 23. Burja. Večina oblačno. Nevihla. Dežja 0,1 mm.

★ Slovenska Matica objavlja: Letošnje knjige se lahko dobijo v društveni pisarni Matične hiše na Kongresnem trgu 7 vsak delavnik od danes naprej in sicer dopoldne in popoldne. Ljubljanski člani se naprošajo, da pošljejo po knjige do konca tega meseca. Od 1. junija naprej se bodo knjige dostavljale na dom proti donosini 2 Din. Razpošiljatev knjig na krajevne poverjenike se istotako začne takoj in bo najbrž še v tem mesecu končana.

★ Kongres bančnih uradnikov. Dne 19. t. m. ob 9 dopoldne prične v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani kongres bančnih uradnikov. Na sporedu bodo različne stanovske zadeve bančnih namestencev, a kardinalna točka dnevnega reda bo predlog glede pristopa naših bančnih uradnikov k mednarodni zvezi privatnih namestencev v Amsterdamu preko mednarodne sekcije bančnih uradnikov na Dunaju. Kongresa se bodo udeležili tudi zastopniki raznih delavskih organizacij.

★ K požaru na Vrhu pri Zalcu nam še poročajo: Da se požar ni razširil, se imamo zahvaliti hitri domači in tuji pomoči, posebno pa žalski motorni brigadni, ki je prispela prva na pogorišče in stopila takoj v akcijo ter delovala neprenehoma do pol 1 ponoči. Za žalsko dospela je gotovelska motorca, nato pa vrli Grižani, ki so prav marljivo sodelovali s smelno brigado do konca požara. Na kraj požara so došla še naslednja gasilna društva: Sv. Peter, Arjavas, Ložnica in Drešinjvas ter stala v pripravljenosti za slučaj, da bi se hotel ogenj razširiti.

★ Nevarni vlomilci pod ključem. Zagrebška policija je te dni prejela nevarno družbo vlomilcev, ki imajo na vesti vlom v blagajno davčnega urada v Prelogu, odkoder so odnesli 516.000 Din državnega denarja. Vlomilsko družbo tvorijo neki Ivan Lenard, Ivan Čepin, Dane Lovnički in Oto Weissl. Ta družba je pred časom poskušala vlomiti tudi v zagrebški davčni urad, kot smo obširneje poročali. Policija je prejela vse navedene zločince, razen kolovodje Weissla, ki je najbrž pobegnil v inozemstvo. Od državnega denarja je policija rešila okoli 150.000 Din, ostalo so vlomilci potrošili, nekaj pa je Weissl odnesel s seboj. Vlomilci so izročeni sodišču.

★ Skrivnostni paket s človeškim truplom še vedno nepojasnjen. Belgrajski listi obširno poročajo o skrivnostnem trupu brez glave in nog, ki je bilo poslano iz Belgrada v Niš. Neki postrežek je javil policiji, da je v tistem času, ko je bil skrivnostni paket oddan na železnico, nesel na kolodvor sličen zavitek, v katerem bi utegnilo biti truplo. S pismom nekoga Rikmana, s katerim v zvezi je bila zagotovo pošiljka omenjena, je bilo pojasnjeno, da tu ni iskati sledu za identiteto umorjenčeve, niti za morilec. Sedaj zopet pišejo o nekem kapetanu, ki je brez sledu izginil iz Belgrada. Javili so se ljudje, ki so povedali, da so kapetana videli še potem, ko je bilo truplo najdeno. Vsekakor tiči zaenkrat za strašnim zločinom težka zagotetka.

★ Strela ubila spečo žensko. V eni izmed preteklih noči je udarila strela v hišo kmeta Petra Borote v Boviču blizu Karlovca. V hiši je poleg okna spala na postelji Borotova žena, ki jo je strela na mestu ubila. Hiša je pogorela do tal.

★ Neznano kam je izginil mladenič Karel Šipek, star 19 let. Ko mu je rudnik odpovedal stanovanje, se je mladenič zelo razburil in na pogovarjanje matere je izjavil, da se bode končal. Šel je od doma 4. majnika 1929 v klučavničarski obleki s čepico na glavi, po vrhu klučavničarske obleke je imel črno suknjo, težke čevlje. Fant je srednje postave, krasnih temno kostanjevih las, zdravih zob. Kdor bi kaj vedel o njem, se iskreno prosi za pojasnila materi: Katarini Šipek v Rečici št. 5, pošta Laško.

★ Strahovito neurje v Slavoniji. Preteklo nedeljo popoldne okoli petih je divjalo po vsej Slavoniji veliko neurje. Med silnim nalivom, gromom in treskanjem je padala tudi toča. Ujma je povzročila po sadnih vrtovih ogromno škodo. V Osijeku je na več mestih udarila strela, ki pa k sreči ni užgala. Nevihla je podrla dve veliki šipi neke opake. V eni izmed šip je vedril 14letni dijak Zvonko Springer, na katerega je padel debel tram, ki je dečka pobil do smrti. V Vukovaru je udarila strela v neko graščinsko poslopje, ki je pogorelo do tal.

★ Zadnji čas je, da se odločite, ali greste tudi vi znani o Binkoštih na Trsat in otok Krk. Sporočite svoj naslov, pa vam bomo podrobna pojasnila pošnoobratno poslali. — Sveta vojska v Ljubljani.

★ Izgubljeni svet. Izredno vabljiv roman slavnega angleškega pisatelja Conan Doyle je izšel kot 31. zvezek Ljudske knjižnice v zalogi Jugoslovanske knjižarne. Cena za broširan izvod Din 24, za vezan Din 32. Naši naročniki so željno čakali nadaljevanja, ki je izhajal roman kot podlistek »Slovenca«, sedaj imamo pred seboj celotno povest, ki si jo bodo vse naše knjižnice, javne in zasebne, omislile.

★ Prostovoljno gasilno društvo Rajhenburg naznanja, da se žrebanje gasilskih srečk ne bo vršilo, ker društvo ni moglo razpečati zadostno srečk.

★ Rekonvalescentom nudijo krepilno hrano, ki osvaja telo in se lahko prebavlja, 2—3 žlice Ovomaltine v škodelici mleka za zajutrek in za južno. 5145

LAK ZA NOHTE

in tekočino za odstranitev istega na dkg samo v drogeriji A. Kane sinova, Ljubljana, Židovska ul. 1

Pomladne novosti

kakor obleke, bluze, damsko perilo, moško perilo, kravate itd. priporoča po izredno nizkih cenah domača tvrdka

Ign. Zargl, Sv. Petra c. 3 in II

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Drevi opravljata nočno službo: Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

○ Nenadna smrt. V noči od ponedeljka na torek je nenadoma preminul Rudolf Binter, kontrolor pri davčni upravi za mesto Ljubljana. Po napornem uradnem delu je šel iz pisarne v mestno kopališče, da si osvaja izmučeno telo. Na mestu blagodejnega okrepčila je našel ondi — smrt. Družina je izgubila z njim vzornega očeta, tovariša idealnega prijatelja. Znan je bil osobito kot stenograf, baš sedaj izhajajo njegovi članki o slovenski stenografiji v hrvaškem strokovnem glasilu. Bil je vsestransko verziran in globoko nabržen mož. Kdor ga je poznal, ga je čislal in ljubil zbog njegovega blagega in dobrosrčnega značaja. Umrl je zapuščat poleg žalujoče soproge tudi štiri neposkrbljene otroke.

○ Ljudski plesi nimajo nobene skupnosti z degeneriranimi družabnimi plesi. To bodo pokazale Orlice na akademiji JOŽ, ki se vrši v soboto ob 9 zvečer v veliki dvorani Uniona. V narodnih nošah in ob spremljavi harmonike bodo izvajale ranjane »Pod lipom«. Točka je sestavljena na principih ljudskega plesa (kolo, Volkstanz): je brez oglatih drž, prevladuje gibanje, ki ni omejeno na roke in noge, temveč je gibanje telesa kot celote. — Obenem opozarjamo na »Hrvaška narodna kola«, ki jih bodo izvajali zagrebški Orli. — Pravčasno si oskrbite vstopnice, ki so v predprodaji v uniojski trafiki.

○ Trg pred glavnim kolodvorom. Preureditev trga pred glavnim kolodvorom se približuje koncu. Tramvajska proga je znižana in zravnanja ceste. Prijeten vtis dela mali park na Masarykovi cesti, le žal, da drevesca, ki so jih tu posadili, še ne morejo obetati tako kmalu blagodejne sence. Enak drevesni nasad bo na nasprotni strani, v smeri proti Resljevi cesti, tako, da bo lice vsega prostora pred kolodvorom simetrično. Nekoliko moti okolnost, da je cesta tlakovana z granitnimi kockami, namesto z asfaltem. Res je, da cesta baš tu največ trpi radi velikega prometa, res pa je tudi, da bo v doglednem času ta kockasti tlak v enakem stanju, kot je n. pr. daries Dunajska cesta, po kateri je promet radi obrablenosti tlaka znatno oviran in neprijeten. — Mikličev novi hotel so pričeli te dni z zunanjo strani čistiti. Stari hotel je pravi pritlikavec s tem impozantnim poslopjem. V estetskem oziru bi odlično učinkovalo nasproti kako podobno poslopje, tam, kjer so zdaj ponižni vrtniki za salato in drugo sočivje. Ja, marsikaj bi kazalo še zazidati, vso Kolodvorsko ulico podreti in nanovo postaviti, ko bi šlo zgolj za estetsko stran, ko bi ne bilo odprto vsepovsod odločujoče vprašanje: denar.

○ Izgubljen človek. Z žalostnim slučajem je imela večerjati ljubljanska policija. Neki gostilničar je prijavil, da mu je izginila zlata ura z verižico ter aktovka. Tatu so prijeli v osebi ne-

Maribor

□ Tretjeredna skupščina duhovnikov ima se-stanek jutri ob pol 16. uri v frančiškanskem samostanu.

□ S sobotno akademijo bo slovensko katoliško dijaštvo stopilo pred mariborsko javnost. Na večer svojega binkoštnega zborovanja prirede v soboto ob 8 uri zvečer katoliški dijaški akademiji s peštrnim sporedom: 1. Tercet. 2. Deklamacija. 3. Petje. 4. Govor. 5. Solo. 6. Tercet. 7. Recitacije lastnih del. Odmor. 8. V zarje božje (dve sliki), spisal S. C. — Na akademijo je danes opozarjamo!

□ Himen. Poročil se je g. Vladiboj Kapus, rez. peš. poročnik in odvetniški kandidat z gospodico Toni Jugovo. Cestitamo!

□ Umrl je 50 letni delavec Simon Butolen.

Pogreb bo jutri ob 15. uri iz hiše žalosti Loška ulica 5 na mestno pokopališče v Podbrežju.

□ Gradbeno gibanje. K. Scherbaum bo na voglu Aleksandrove in Kopališke ulice gradil osem ličnih prodajalnih paviljonov. Postavitve omenjenih paviljonov se mu dovoli do vsakokratnega preklica, ker je g. Scherbaum v smislu svoječasnih obvez, dolžan postaviti na omenjenem mestu primerno stavbo. Oblepavi mesta pa bodo gotovo bolj služili lično izdelani paviljoni kakor pa sedanja dolgočasna ograja. — V podaljšku sedanje kavarne »Astoria« na Grajski ulici bo gradil g. Strehar hotelsko poslopje. Razen tega se bo na dvorišču uveličala veranda s kavarniškim vrtom, ki bo imel svojo vodo najbrž iz Grajske ulice.

□ Ponovitve slavnostnih koncertov Glasbene Maticе. V petek, dne 17. t. m. se ponovi v uniojski dvorani kombinirani program iz slavnostnih koncertov. Cene popularne. Predprodaja pri trvdkah Brišnik oziroma Höfer.

□ Donski kozaki v Mariboru. Ta svetovno znani ruski moški zbor bo na svoji turneji po Jugoslaviji priredil dne 2. junija t. l. koncert tudi v Mariboru, kar bo z ozirom na sloves, ki ga uživa omenjeni zbor donskih kozakov v celem svetu, za naš Maribor gotovo senzacija.

□ Vlomili so nespokorni grešniki v žagarsko hišo F. Hasenbuhla v Oplotnici ter odnesli obleke, perila in obutve v skupni vrednosti 1600 dinarjev. Razen tega so si tudi izposodili hranilno knjižico, glasečo se na polnokrvnega jurija.

□ Vroča kri. Prišvedrila sta krošnjarja Mate E. in Duro P. v uniojsko restavracijo in si privoščila jeruzalemsčana do okajenosti. Ne moreta pa v takem stanju trpeti poleg sebe ničesar, kar bi bilo celo. In sta razbila inventarja za pet stotakov. Duro je potem za navržek zgrabil še za nož in oplazil z njim usnarja Franca K. po tilniku; ker je bil natakral Aleksander P. preveč radoveden in ker je mislil, da mora biti pri tem navzoč, je še njemu primazal vročerkvini Duro par krepkih po glavi. Omenjenega večera je Duro delal pokoro pri rietu in vodi ter na lesenih pričah.

□ Samo še danes se predvaja v Grajskem kinu veličastni polarni film »Grob na severnem tečaju«, ki je eden najgovornejših dokumentov človeške energije in vztrajnosti v borbi s pokončevalnimi elementi severnega tečaja. V slikovitih in napetih scenah se vrstijo posnetki, ki prikazujejo borbo pogumih polarnih raziskovalcev na življenje in smrt, borbo s pošastnimi prikaznimi najgrozotnejšega izmed vseh morja. Zlasti šolski zavodi naj si ogledajo omenjeni film, ki se predvaja danes zadnjikrat. Pri prijavi 110 učencev dobi 10 najrevnejših brezplačno vstopnico.

□ Tistim, ki imajo motorna kolesa. Opozarjajo se vozači motornih koles (z motorjem 170 cm³

kega moža — družinskega očeta. Ta je imel pred leti lepo službo in bi skoraj dosegel pokojnino. Toda vdal se je pijači in bil je odpuščen iz službe. Propadal je čimdaljebolj, samo, da je dobil denar za pijačo. Tudi v ječi je bil. Njegova žena vzdržuje otroke sama, včeraj ko je bil mož aretiran, je žena na policiji mlo jokala in prosila, naj ji moža izpuste, da se bo poboljšal. Na policiji ji seveda niso mogli ustreči in mož je moral v zapor.

○ Rumena nezgoda. Ob prihodu jutranjega dolenskega vlaka se je na mitnici na glavnem kolodvoru pripetila neki dolenski jafčarici sledeča nezgoda: Pri pregledovanju mestnim davščinam podvrženega blaga je postavila jafčarica košaro z jajci na prtični prostor, kjer organi mestnega dohodarstvenega urada pregledujejo potniško prtljago. Ravnila pa je tako neprevidno, da se ji je košara prevrnila in padla na tla. Iz košare se je naboma pcedila rumena jajča snov. Vsa obupana se je jafčarica zagrabila za glavo in glasno zahtevala. Okoli 300 jaje je bilo docela zdrobljenih. Restavracijska kuhinja je nato odkupila cedeči se »šmorn«, da je bila uboga jafčarica vsaj deloma oškodovana. Med navzočimi je prizadeta ženska vzbujala obilo sočutja in čuli so se komentarji na račun truda in bornega zaslužka, ki ga imajo jafčarice.

○ Razburjenje na robu mesta. V Linhartovi ulici vlada te dni veliko razburjenje. Ta ulica na robu mesta ima to smolo, da se tja zatekajo mnogi potepuhi, ki so tam varni pred stražnikom, obenem pa je blizu tovarni kolodvor, kjer včasih najdemo kak zaslužek. Eden takih potepuhov je povzročil pred včerajšnjim tam velik škandal. Posestnica I. Z. se mu je bogve zakaj zamerila in potepuh je sklenil, da se zato grozno mašuje. Ponoči je s kamnom pobil nekaj okna, udril na vrta, porval tri oleandre, poškodoval več mladih dreves in pomandral nekaj cvetja. Značilno za razmere na robu mesta je to, da ga posestnica niti ni upala naznaniti, boječ se njegovega maševanja. Na robu mesta ni nič nenavadnega, da posamezni potepuhi in tudi njihove »zadruge« terorizirajo poštene ljudi. Tudi slučaj izsiljevanja in nasilja se pripete prav pogosto.

○ Mestni škropilni voz vabijo vsi tisti, ki se poslužujejo ceste do kopališča pri Sv. Križu, da zavije z mestnih ulic tudi tja gori, ker je do vrtarja Simenca Savska cesta v mestni oskrbi.

○ Sladoledarske sitnosti. Ni dolgo, kar je bilo objavljeno, da bo mestni magistrat odpravil prodajanje sladoleda z vozički. Dosedaj ta sklep še ni izveden in sladoledarji nemoteno prodajajo z vozički sladoled po cestah. Vendar imajo mnogo sitnosti s policijo, ki jih strogo nadzira. Kljub temu, da se je sladoledarska sezona komaj pričela, vendar je že nekaj sladoledarjev ovadenih radi prestopkov predpisov. Nekateri radi pomanjkljive higijenski, drugi pa tudi radi tega, ker vozijo z vozički po nedovoljenih, le za pešce namenjenih stezih.

Humoristična besedila iz 28. št.
»Prostovoljno gasilno društvo Rajhenburg«

in večje cilindrske vsebine), da morajo s posebnim izpitom dokazati strokovno usposobljenost za vodstvo takih vozil. Taki vozači morajo biti stari vsaj 18 let. Od izpita so izzeti vsi, ki imajo že izpit za vodstvo avtomobilov ali motornih koles s priklopnim vozom; vsi drugi pa morajo položiti izpit do konca leta 1929.

□ Pred otvoritvijo avtobusnega prometa Maribor—Graz. O predlogu Oesterr. Bundesbahnen za otvoritev direktne avtobusne proge Maribor—Graz so obč. očetje že razpravljali. Ker ima mestna občina koncesijo za avtobusni prevoz do meje, je omogočen skupen aranžma v omenjenem smislu ter se bo navedena proga v kratkem mogla otvoriti.

□ Nočna idila ob dravski brvi. Šetala se 22-letna Betka T. s svojim izvoljencem po Strmi ulici in bila slabe volje. Nekaj je prišlo vmes in sta se sporekla. Betko je nekaj zgrabilo in šinila je nizdol proti brvi. Njen ljubček, nek žel. uradnik, si ni vedel prav pomagati in je stekel po stražnika na Koroški cesti. Dogodilo se je čudo — ob prihodu obeh je še Betka stala tam ob bregu zroč v temnoti Dravo. Premislila si je bila. Stražnik pa je deklino odvedel, da se nekoliko od razburjenja pomiri.

□ Z delovnega trga. Takoj dobe zaposlitev preko tukašnjih Borze dela 4 mlinarji in 2 sodarja.

□ S sekiro po sinovi glavi. 36 letni pomoni delavec Anton K. jo je topot pošteno skupil. Sporekel se je bil s svojim očetom radi malenkostne zadavščine. Oče pa je zagrabil za sekiro ter preizkusil z njo trpežnost glave svojega sina, ki je pri tem neprijetnem spopadu dobil težke poškodbe na glavi.

□ Svetovni romar. Včeraj je prišel v Maribor filmski artist Vaclav Češka iz Prage. Dosedaj je prepotoval 5 držav in prehodil 45.000 km. Pot nadaljuje proti Ljubljani. V načrtu ima še potovanje v Albanijo, Grčijo, Turčijo ter razne druge države.

□ Obsojeni. Včeraj so se zagovarjali pred tukašnjim okrožnim sodiščem uradnik Viktor Eržen, krojaški pomočnik Karel Porajt, pivovarniški delavec Vincenc Piberl, ker so dolžili Lavoslava Arko, učitelja na III. deški ljudski šoli, da je tepel učence in da jih je nazival »turnerje«. Obtoženci so sestavili tozadevno pritožbo na okrajno glavarstvo Maribor levi breg. To pritožbo je sestavil uradnik Eržen. Obtoženci so nastopili dokaz resnice, ki pa se ni posrečilo, ker so pozvane priče izpovedale za nje obremeni. Eržen je bil obsojen na 150 Din odnosno na 3 dnevni zapor, ostali obtoženci pa na 50 Din odnosno 1 dan zapora.

□ V novo otvorenji trgovini čevljev Zibert, Glavni trg 18 dobite vsakovrstne čevlje za birmo po nizki ceni.

□ »Naša beseda«. Spominski spis pod tem naslovom so izdali mariborski Krizariji. Cena za dijake 5—6 Din, za nedijake 8 Din. Uprava: Gospojna 2. I.

□ Brez kričee reklame Vam nudi birmanske slike v okusni izdelavi in nizkih cenah. Fotoatelje Japelj, Gosposka 28.

Birmancu se podari dobra

ura. — Stalna vrednost, trajen spomin. Čudovito po ceni pri I. Peteln, urar, Maribor, Gosposka ulica 5.

Najboljše in najcenejše si nabavite vsa moška, fantovska in dečja oblačila v trgovini konfek. industrije

Jos. Ivančič, Ljubljana

Dunajska cesta št. 7

Lastni izdelki.

Cene konkurenčne.

Celje

○ Proslava papeževga zlatomašniškega jubileja se vrši, kakor smo že poročali, v Celju 27. maja v dvorani mestnega kina. Tega dne ob 4 popoldne bo glavni tajnik Prosvetne zveze g. Vinko Zor predaval mladini ob veleznanim filmu »Papež in Vatikan«. Film je po svoji dolžini enak običajnim filmom in ima pet delov, v katerih nas popelje skozi ogromno bogastvo vatikanskega umetninskega sveta ter odkriva pred nami veličastno sliko kulturnega poslanstva papeštva. Popelje nas pa seveda tudi v delovanje papežev. Film je izdelan na izrečno željo Sv. očeta Pija XI. Za mladinsko proslavo velja enotna vstopnina po 2 Din za osebo. Istega dne zvečer se vrši na istem prostoru vsej javnosti dostopna proslava in predava g. glavnega tajnika Zor. Nastopi pa tudi pevski zbor KPD. Čisti dobček obeh proslav je namenjen gradnji jubilejne cerkve Kristusa Kralja v Hrastniku. Vstopnice za obe proslavi se že dobijo v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi cesti št. 4.

○ Izpit za rezervne pehotne podporočnike sta v rezervni oficirski šoli v Sarajevu položila narednika-dijaka Novak Bogomir in Razlag Mirko, oba iz Celja.

○ Iz seje celjskega občinskega sveta. V ponedeljek 13. maja ob 6 zvečer se je vršila v magistratni posvetovalnici zopet redna seja celjskega občinskega sveta, ki se je bavila predvsem s tekočimi posli. V uvodu svojega poročila se je mestni župan v lepih besedah spomnil smrti junškega vojvode Stepanoviča. Izmed važnejših sklepov omenjamo: Kredit za kurjavo v mestnem kopališču na Ipavčevi ulici se je izkazal za nezadostnega. Poslej se bo kopališče kurilo le s hudojamskim premogom, ki ima več kalorij, obenem pa se bo skrajšalo število kopalnih dni. Za popravilo Grenadirjeve brvi, ki jo je zadnja povenjena katastrofalno poškodovala, prispeva mestna občina 10.000 D. Prošnja Anglo-amerikanske petrolejske družbe, da bi smela postaviti avtomatsko črpalko za bencin na trikotnem prostoru pred palačo Ljudske posojilnice, se je odklonila. Babno bo dobilo električni vod, ako so interesi pripravljeni kriti polovico gradbenih stroškov. — Snujoče se avtobusno podjetje bo zaprosilo še za koncesijo za progi št. Peter pod Sv. Gorami — Mestinje — Poljane — Celje ter Celje — Ostrožno — Šmartno v Rožni dolini. Nakup graščine Prešnik v namene mestne ubožnice se odkloni, pač pa bo skušala mestna občina rezervirati za gradnjo ubožnice potrebni svet na svojem zemljišču na Lanovcu. Gradnja grobnice na mestnem pokopališču se je oddala stavbeniku Kalšniku. Volitve v odseke so se zopet odložile.

○ Kdo pride v novo stanovanjsko hišo »pri kroni«? Občinski svet je oddal stanovanja v novi mestni stanovanjski hiši »pri kroni« ob Ljubljanski cesti sledečim prosilcem: petsohna stanovanja dobijo zobozdravniki dr. Stane Vrhovec iz Vojnika, arhivar upravnega sodišča Marčič in predstojnik mestnega magistrata dr. Šubic; trisohna stanovanja so se dodelila učitelju Radiču in ing. Sajovicu; dvosohna prosilec Stengl, prof. Orožen, prof. Brodar, poštni kontrolor v pokajo Mlakar, učitelj Kovač in učitelj Gobec. Enosohno stanovanje dobila Martin Slaje ter Rud. Videčnik.

○ V davčno komisijo za odmero pridobnine je mestni občinski svet imenoval gg. trgovca Fazarina, urarja Lečnika in odvetnika dr. Kalana kot člane, kot namestnike pa gg. hotelirja Rebeuschegga, trgovca Stermeckija ter kleparja Dolžana.

Dopisi

Kranj

Dva dijaka se ponesrečila. V ponedeljek okoli petih je padel dijak II. gimn. razreda, Vinko Šmit, na vrtu svojega stanovanja v Cerkevni ulici raz visok zid in si zlomil levo roko. V spremstvu drugega dijaka je odšel k zdravniku dr. Fajdigi, ki mu je nudil zdravniško pomoč. — Zvečer istega dne pa je padel v telovadnici Ljudskega doma raz drog Milan Lampret, dijak 8. gimn. razreda. Dobil je težje poškodbe na glavi in si izbil dva zoba. Zdravniško pomoč mu je nudil dr. Bežek.

Smrtna kosa. V nedeljo popoldne je umrl kolarski mojster A. Kerč.

Gostovanje. V soboto zvečer in nedeljo popoldne bodo na našem odru gostovali člani Jug. kat. akad. društva »Danica«. Priredili bodo »Zenavraga«.

Kočevje

Smrtna kosa. V Kočevju je umrla znana »lectarica« Gertrud Testin, stara 76 let. G. Schindingerja je umrla en dan staro dete. V Stari cerkvi je umrla ga. Hermine Michel, vdova po profesorju. Bila je mati pred dvema leti umrlega starocerkvanskega kaplana g. Michelna.

Samomor. V Mali gori pri Kočevju se je obesil Pavel Unfer, Ljudje, ki so se vračali od maše, so ga zjutraj našli obešenega na drevesu v vrtu. Pokojnik je bil star 63 let. Obesil se je iz obupa, ker mu je bilo odpovedano stanovanje. Zaloval je tudi veliko za svojo ženo. Zadnje dni je hodil silno potrt; ljudje so ga izpraševali, kaj mu je, toda nobenemu ni hotel odgovoriti. Že par let je samotarij in baji in se je čisto zapustil. Napravil je samomor najbrže v duševni zmedenosti.

Nova odvetniška pisarna. G. dr. Ferdinand Siegmund, ki je bil pred kratkim vpisan v odvetniško zbornico, je sedaj prevzel pisarno advokata g. dr. Štefana Rajka, ki se namerava preseliti v Celje.

Srčna kap jo je zadel. V Spodnjem Malemrglju je nenadoma preminula pridna žena Marija Samida. Ko se je vračala domov od zgodnje jutranje maše, jo je na poti zadel srčna kap. Ljudje so jo našli že popolnoma mrtvo in jo prenesli na njen dom. Najprej so mislili, da gre za umor, šele kasneje se je dognalo za pravi vzrok tako nagle smrti.

Letošnji nabori. Zupanstvo mestne občine je danes izdalo razglas, v katerem določa datume rekrutovanju. 10. junija od pol sedmih naprej se vrši rekrutovanje za občine Kočevje, Zelnje, Livold, Koprivnik in Borovce. 11. junija za občine Ribnica, Banje loka, Črni potok, Briga in Kočevska Reka. 12. junija za občine Dolenja vas, Mozeli, Stara cerkev, Fara, Nemška loka, Knežja lipa in Polom. Za 13. junij so določene občine Oslonica, Stari log, Gotenica, Mala gora in Nove laze. Začetek točno ob pol sedmih zjutraj v osnovni šoli. Vsi oni, ki morajo priti še na rekrutovanje iz l. 1879.—1908., se morajo zbrati 11. junija ob pol enajstih pred mestno župno cerkvijo. Materinski dan. 12. maj je proslavila dekliška šola v Marijinem domu s pestro akademijo, ki je pokazalo resno delo in pridnost gojenc. Ugajal je predvsem nastop dece iz otroškega

vrta. — Darove za pogorele, predvsem žive in obnošene obleke naj prinese dobro in usmiljena srca v gostilno g. G. Verderberja, odkoder jih bodo poslali v Kočevsko reko in jih tam razdelili med najbednejše, katerim je zgorelo vse, razen tistega, kar so imeli na sebi.

Sport

ZANIMIVE SPORTNE VESTI

Ob priliki reprezentančne tekme Jugoslavija — Rumunija so se sestali h konferenci v Bukarešti delegati balkanskih nogometnih zvez. Na konferenci se je izvolil odbor balkanskega kupa, ki ga tvorijo sledeči: predsednik Medeanu (Rumunija), tajnik dr. Riboli (Jugoslavija), odborniki dr. Savor (Bolgarija), Konstantaras (Grška), Turcija pri teh igrah ne sodeluje. Izžrebani so tudi termini. Prvo srečanje bo med Jugoslavijo in Rumunijo že v oktobru v Rumuniji. Sedež balkanskega kupa bo torej v izvolitvi tajnika J. N. S. v Zagrebu. Tekme se bodo igrale po dvojnim kupsistemu za točke. Na jubilejni proslavi Z. N. P. bo sodelovalo tudi reprezentančno juniorsko moštvo Ljubljane.

Slovensko planinsko društvo naznanja, da so za Binkošti otvorene sledeče kočje: V Kamniških planinah: Koča na Kamniškem sedlu in Čojzova koča na Kokrskem sedlu. Oskrbovane so tudi Dom v Kamniški Bistrici, Dom na Krvavcu, Koča na Veliki Planini, Koča na Korosici je oskrbovana na binkoštno soboto popoldne, v nedeljo in ponedeljek. Ta kočja se otvori čez sezono z 22-6. Frischaufov dom na Okrešlju s 16. junijem. V Karavankah: Valvazorjeva koča pod Stolom, Spodnja koča na Golici in Kedičnikova koča vrh Golice. Na Mozirski planini je koča odprta od 1. junija dalje. Celjska koča na Celjskem pogorju, Piskernikova koča v Logarski dolini pa so celo leto oskrbovane. Krekova koča na Ratitovcu je odprta od binkoštnih sobote do vst. ponedeljka. Aljažev dom za Binkošti odprt in ostane oskrbovan. Na binkoštno nedeljo ob 11 dopoldne služba božja v Aljaževi kapeli v Vratih.

Odgovor LNP. (Službena objava LNP.) Na izjavo ASK Primorja, ki je bila objavljena v večeršnjem »Jutru« pod naslovom »Protest Primorja« je dostavil LNP ASK Primorju včeraj pred prvenstvenim finalom naslednji dopis: »Tit ASK Primorje, Ljubljana. Predsedstvo LNP mora v svoje obžalovanje ugotoviti, da je izjava, ki ste jo priobčili danes v »Jutru«, sposobna harangirati publiko ter zavesti gotov del občinstva tako daleč, da utegne ogroziti mir, pravičen potek današnjih prvenstvenih tekme Primorje: Maribor in osebno varnost delegiranega sodnika kakor tudi ostalih sodelujočih. Predsedstvo podsveža je smatralo za potrebno opozoriti na to tudi Politijsko direkcijo v Ljubljani ter izposlovati primerno ojačenje varnostne straže na stroške Vasega uglednega kluba. Negleda na to Vas v naprej obveščamo, da smatramo Vas c. klub neposredno odgovornim za incidente, ki bi se morda pripetili med tekmo ali v zvezi s tekmo. Z Vašim postopanjem, ki ga ni mogoče spraviti v sklad z obstoječimi pravili in interesi LNP oz. JNSa, se bo seveda baval še upravni odbor LNP oz. JNSa. Upamo, da boste še v zadnjem hipu — v interesu lastnega kluba — storili potrebno, da Vaša publika ne prekorači dopustnih mej. Kar se tiče Vasega protesta pri Sekciji ZNS proti delegiranju sav. sodnika g. St. Deržaja na današnji prvenstveni finale, ugotavljamo za enkrat samo na kratko, da je postopala Sekcija ZNS po obstoječih pravilih ter da smatra Sekcija ZNS Vaš protest za formalno in stvarno neutemeljen, ob javo protesta na sam dan tekme pa poleg tega za nelojalen in nesporten čin. S sportnim zdravilo — Ljubljanski nogometni podsavez.

Službeno iz LNP. Redna seja poslovnega odbora bo v sredo (danes) ob 20.30 v kavarni Evropa. Istotam bo v petek, 17. t. m. ob 18.30 seja kazenskega odbora. — Tajnik IL.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri zvečer.

15. maja, sredo: »Igra ljubezni in smrti.« Premijera. Premijerski abonma.
16. maja, četrtek: Zaprt.
17. maja, petek: »Bitka.« Red A.
18. maja, sobota: »Grehe, izvirna slovenska noviteta. Premijera. Premijerski abonma.

OPERA

15. maja, sredo: Ob 15: »Rdeči talar.« Prireditel Podmladka Rdečega križa.
16. maja, četrtek: Ob 20: »Rdeči talar.« Prireditel Podmladka Rdečega križa.

Mariborsko gledališče

15. maja, sredo: Zaprt.
16. maja, četrtek, ob 15: »Janko in Metka.« Otroška predstava.
17. maja, petek: Zaprt.
18. maja, sobota: Ob 20: »Poljska kri.« ab. B. Kuponi. Zadnjikrat. Gostovanje g. Neraliča.

Naše dijaštvo

Binkoštno zborovanje, ki ga, kakor že javljeno, priredi Slovenska dijaška zveza v Mariboru od 18. do 20. maja, bo letos nosilo žig: Ustvarjanje nove kulture. Podroben spored je sledeč: V soboto zvečer akademija: 1. Kvartet. 2. Deklamacija. 3. Petje. 4. Govor. 5. Solo. 6. Kvartet. 7. Recitacije. — Odmor. 8. V zarje božje, dvojčanka. V nedeljo referat: 1. Kultura in civilizacija. 2. Naš teater. 3. Umetnost. 4. Šole in vzgoja. 5. Naše gibanje. 6. Telesna kultura. 7. Stražarji. 8. Poslanstvo žene. — Zvečer: Vesel večer. V ponedeljek: Razgovor in opoldne: razhod. — Odbor SDZ.

Prireditve in društvene vesti

Geografsko društvo na univerzi opozarja vse zainteresirane na predavanje o »Ostankih pračloveka na Olševu«. Predaval bo prof. Brodar iz Celja, ki je sam našel te ostanke v jami Potočka zijalka na Olševu. Predavanje bodo poslušali najdeni objekti, ki jih prinese prof. Brodar seboj; vrši se to pot v univerzitetni zbornici in prične ob šestih; vstop prost.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi na mesečno zborovanje v četrtek, dne 16. maja ob pol šestih na kirurškem oddelku. Predavajo: dr. L. Savnik: Uporaba rentgenovih žarkov v ginekologiji; asistent dr. V. Guzeji, Struma.

Poizvedovanja

Izgubila se je listnica z nekaj nad 400 Din od magistrata do Bohoričeve ulice. Najditej naj jo proti nagradi izroči v naši upravi.

Za duha in srce

Zagrebsko pismo

Št. 5 »Hrvatske Revije« prinaša konec eseja M. Nehajeva o pokojnem Vladimiru Mažuraniću, hrvatskem znanstveniku in polihistorju. Članek je pisan toplo in v sijajnem stilu. Na gladek način prikazuje enormni obseg pokojnega Vladimirja Mažuranića in njegovo veliko kršćansko dušo, ki je bila ena najlepše formuliranih med hrvatskimi učenjaki. Družina Mažuranićev je dala v Vladimirju tip kršćanskega misleca, rodoljuba in globokega učenjaka, ki je v svojem ogromnem delu »Prinosi za hrvatski pravno povjestni rječnik« pokazal tako ogromno erudicijo in znanstveno akribijo, da ga je redkokateri hrvatski znanstvenik v tem presegel. V tej številki, kakor tudi v »Hrvatski Prosvjeti«, se nahajajo reprodukcije mladega, talentiranega slikarja g. Frana Kršinića, na katerega pelaga g. Meštrović mnogo naide. G. Kršinić je dijak g. Ljube Babića, toda v njegovih delih se kaže veliko samostojnosti in uspehov, posebno v živem kontrastiranju, odlični mirnosti in subtilni kompoziciji.

Pretekli dne smo imeli neko ameriško dramo, ki ni bilo formalno ne stvarno prinesla nikakršne novosti in bi lahko izostala. Najnost njihovi družinskih pogledov, religioznih razumevanj je bila že preveč očita. Ne verjamemo, da bi moglo v Evropi po XVIII. veku priti taka stvar na oder. Tam, pravijo, da je uspela.

Ivan Feliks Šašelj. Avtobiografija povodom 70 letnice pisateljevega rojstva. Ljubljana 1929 (Ponatis iz »Etnologa«). — Uredništvo »Etnologa« je bilo zaprosilo duhovnega svetnika I. Šašelja, da napiše ob svoji 70 letnici sam svoj življenjski, ki se je sedaj našel v »Etnologu« v posebni brošuri na 14 straneh s seznamom vseh njegovih spisov. Tako se bo slovenskemu narodu ohranil življenjski najplodnejši, najskrbnejši in najbolj mnogostranski njegov glasnik folklorista.

Charles Diehl, univerzitetni profesor, svetovno znan historik bizantinske države, je danes 15. t. m. na povratku z Južne Srbije v Pariz v Zagrebu predaval in sicer o »Magiji in nagnjenju k čudežnemu v Bizancu« in o »Bizantinskih ženah«.

25 letnice Evgenija Kuničeva pisatelja istrskih ljudi in prirode, se spominjajo te dni hrvatski listi. Njegova najboljša istrska povest je »Jelkin bosiljak«, ki je izšla 1881. v »Slobodi«. Od ostalih povesti, ki so obče-hrvatskega značaja, je najbolj znan zgodovinski roman »Urota« iz dobe Zrinskega in Frankopana, »Olga in Linac«, ki se bori zoper zle nemške vplive nad hrvatsko dušo in »Gospa Sabina«, ki žigosa materializem.

Sofijske razstave. Kakor vsako leto, je bil tudi letos velikonočni teden namenjen slikarskim razstavam. Društvo »Rodno Izkustvo« je imelo svojo letno izložbo v salonu Hudožestvene Akademije. Razstavilo je tudi do sedaj vložene načrte za Spomenik Neznanimu vojaku. Udeleženi so zraven vsi mladi in najmlajši mojstri: Denev, Dimitrov, Šerkelev, Uzunov, Sirak, Skitnik, Krstev i. dr. — V Hudožestveni Akademiji je razstavil Jončev-Krskarec niz lepih pokrajinskih slik iz surove in sanjave planinske »Rilske pušave«, ki je toliko poznana iz bolgarske kulturne zgodovine. — Društvo bolgarskih umetnikov je letos priredilo svojo izložbo v Rusi. Razstavili so svoje slike: Nikolov, Mutafov, Mašev, Stečev, Dudulov i. dr. — Narodni Muzej je sklenil povodom 1000 letnice Simeonove Zlate dobe in 50 letnice bolgarske osvoboditve zgraditi novo Narodno galerijo. Dosedajni vlažni, temni in pretesni prostori so že davno nezadostni. Razen tega ni zbirka slik v Muzeju nikakor popolna. Predvsem pogrša dela starejših umetnikov bolgarskega slikarstva: Dospjevski, Cokeva i. dr. Muzej je sklenil izdati posebno spomenico o zgodovinskem in vzgojnem pomenu Narodne galerije, da obudi zanimanje najširše javnosti za to vprašanje.

Važnejše domače zdravilne rastline v besedi in podobi z navodilom, kako se nabirajo in suše. Priredil dr. Stanislav Bevk, je naslov jako koristen knjižici na 75 straneh, ki jo je izdal »Pomladak Rdečega križa«. Ima 44 slik najvažnejših zdravilnih rastlin. Pove, za kaj so dobre, kako se nabirajo, suše in razprodajajo. Knjiga bo zlasti prav prišla mladini na vasi. Cena 6 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni.

»Mutter Indiens« slove knjiga, ki jo je Američanka Katarina Mayo napisala o Indiji. Del angleškega časopisa in seveda vse ameriško označuje to knjigo kot najresničnejšo in najvažnejšo, kar jih je sploh dozdaj izšlo o Indiji. Res je knjiga zanimiva, silno poučna in ima čisto prav v svojem zaključku, da ta dežela še daleko ni zrela za samostojnost. Vendar pa je miss Mayo gledala indijske razmere in osebnosti preveč skozi ameriška očala in veliko stvari ne razume ter je prezrla vse lepe in glavne strani indijskega značaja. Vendar je dobro, da vsak politik to knjigo pozna.

Ljubljana, die Hauptstadt Slovenien, besedilo od dr. Rudolfa Andrejke, založba slovenske Zveze za tujski promet, je namenjena nemškemu potujočemu občinstvu, ki ga seznanja z zgodovino, znamenitostmi, cerkvami, javnimi poslopi, palačami in knjižnicami Ljubljane, z njenimi sprehodi, izleti v okolico in z avtomobilskimi vezavi s celo deželo. Dodejan je praktičen kazipot za hotele, kavarnarje, zabavišča, sport, kopeli, konzulate, banke itd. Ilustracije, katerih je 39, so izvedene v najfinjšem bakrotisku.

DOMACI VRT, spisal M. Humek, je zlata knjiga zlasti za naše gospodinjke, pa tudi za gospodarje, kako vrt urediti, obdelovati in krasiti ter nas uvaja v gojenje tako najraznovrstnejših zelenjav, krompirja kakor tudi cvetlič Praktična in za vrtarstvo neobhodno potrebna knjiga stane broširana 33, vezana 40 Din in se naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

BRESKEV IN MARELICA, spisal M. Humek. Knjižica seznani našega gospodarja z vsemi pogoji, ki so potrebni, da uspevata ta najplodnejša sadova v naši zemlji. Stane 10 Din in se naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

SADJE V GOSPODINSTVU, spisal M. Humek. To je kratko navodilo, kako se s sadjem ravna, kako se uporablja in vkuhava ter shranjuje. Stane 24 Din in se naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Gospodarstvo

Dr. A. Ogris, vseučil. profesor:

Gradivo za statistiko trgovine, obrti in industrije v Sloveniji

Uredil dr. F. Windischer. Izdala Zbornica za TOI v Ljubljani. L. 1929. Cena 28 Din.

Takšno publikacijo smo že dolgo pogrešali in jo pričakovali. Imamo sicer o naši obrti, industriji in trgovini nekaj statističnih drobnjav, pa te so tako poraztresene in prikrojene vsaka po svojem specialnem namenu, da vse skupaj ne podajo enotnega in celotnega pregleda. Končno smo takšno pregledno statistiko vendarle dobili in to kar za pet let, namreč za leta 1902., 1912., 1925., 1926. in 1927., tako da zvezo tudi, kako se je v celoti in v posameznih panogah slovenske obrtnosti in pravarke preteklem stoletju gibal razvoj. Leto 1928. beleži razmeroma tako malo sprememb, da velja stanje koncem I. 1927. še kot živa slika o stanju najnovejšega dne.

Dočim so publikacije zbornice TOI za I. 1927. in 1928. poročale o stanju posameznih manj obsežnih plati slovenskega gospodarstva (o trgovinskem in obrtnem šolstvu, stanovskih organizacijah, davčnih bremenih, denarnih zavodih in delniških družbah) v obliki definitivno sestavljenih sumarnih statističnih tabel, smo letos v »Gradivu« na eni strani dobili sicer nekaj manj, zato pa v drugem pogledu mnogo več, namreč sistematično sestavljene podatke o vseh gospodarskih podjetjih v Sloveniji. To je mnogo vredno. Definitivne statistične tabele je vzeti, kakoršne so: uporabljati in interpretirati jim nemoremo in smemo le v mejah njihove večje ali manjše strnjivosti. Gradivo pa bere lahko vsakdo po svoje, ga presoja celotno in v posameznih delih raz jasno stališče in uporabi po svojih potrebah in pa metodah. Jeden obdelavec gradiva opozori lahko na pogoje vseh prejšnjih, spopolni interpretacijo in končna korist je za vse prizadete zbog tega višja. Iz definitivnih sumarnih tabel pa je le zelo težko naknadno izločiti hibe in pogoje, ki se pogostoma same od sebe, po naravi zbiralne in kontrolne metode lahko vkrajujejo, ako jih že izvestna interesiranost obdelovalca nehoti in nevede ne vtihotapi v tabelarne stolpce.

Gradivo je sestavljeno tako, kakor ga nudi upravna evidenčna služba zbornice TOI. Porazdelitev je v krajevnem oziru izvedena po političnih, za povojna leta pa po davčnih okrajih; za medsebojno primerjavo stanja v posameznih letih pred vojno in po nji je treba torej le sešteti podatke posameznih davčnih okrajev, ki pripadajo enim in istim političnim okrajem. V stvarnem pogledu je trgovina v predvojnih letih porazdeljena v 19 skupin po naravi trgovinskega predmeta, vendar pa tako jasno in pregledno, da lahko vsakdo v iste skupine porazdeli tudi trgovine, ki so za povojna leta podane specializirano do vsake posamezne vrste v vsakem davčnem okraju, pa četudi je dotična vrsta zastopana le z enim samim obratom. Trgovino pojmuje »Gradivo« v najširšem smislu, prinaša torej tudi podatke o vseh njenih pomožnih panogah (prevoznih, agencijah, carinskih posrednikih, denarnih zavodih, zavarovalnicah itd.). Med detajlno trgovino in trgovino na debelo se pri nas statistično razpredeljuje da silno težko izvesti, ker v naših krajih mnoge grosistov prodaja tudi na drobno.

Obrt in industrija ste razvidni ravno tako za vsako posamezno vrsto in glede vsakega okraja posebej. Razpredelitev je izvedena po naravi izdelka. Interesantna bi bila tudi razčlenitev po občinah; pa v tem primeru bi gradivo preko mere naraslo in bi publikacija morala biti zelo draga. Da vsebina publikacije postane razumljiva tudi širši evropski javnosti, tolmači slovensko imenoslovje vsake posamezne tabele na posebnem listu nemški prevod.

Ker je gradivo nabrano in seskupljeno po metodi sekundarne statistike, je za vsak posamezen okraj izkazano število v njem obstoječih obratov vsake posamezne vrste trgovine, obrti in industrije. Sistematična shematizacija obratov po skupinah bi dala sicer nekaj več reliefne preglednosti, pa bi močno okrnila zopet praktično uporabljivost. Shematizirani pregledi so v statistiki obrtnosti še zmiraj zelo košljiva zadeva; še danes niti ena izmed industrijskih držav, ki vendar žrtvujejo veliko za svojo oficalno statistiko obrtnosti, nima sheme, ki bi ustrezala glavnim zahtevam statistične metode; takšne so notranje težave, ki pohajajo iz narave predmeta samega. Zato je boljše, da zbornica TOI svojega gradiva tudi v tem ogledu ni skušala vtejemati v katerokoli iz obstoječih šeblov. S tem je ustvarila možnost, da ostane gradivo uporabno za vse poznejše sistematizacije po načelih in metodah, ki se bodo po svoji postopni izpopolnitvi v vsakem konkretnem primeru zdale najbolj primerne.

Okusno opremljeno publikacijo zbornice TOI je najtopleje pozdraviti. Le da bi interesi pridno posegli po nji. Interes za gospodarstve zadeve pa spada k splošni naobrazbi vsakega, ki se hoče danes upravičeno prištejati k razumniški krogom. Samo s zadrževanjem ta interes seveda še ni izkazan. Interes za takšno publikacijo pa je v poslovnih krogih naravnost polklicna dolžnost, kajti takšen pregled, kakor ga nudi zbornica »Gradivo«, poraja nove ideje in ustvarja novo pobudo za individualno koristno ravnanje. Ne v knjižnici in pa arhivu samo, temveč v življenjsko prakso bi letošnje »Gradivo« moralo najti uglašeno pot kot kompas med najširše vrste slovenskih gospodarjev.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 8. maja 1929. (Vse v mil. Din; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 30. aprila 1929.) Aktiv: kov podlaga 308.4 (+7.1), posojila menižna 1870.1, lombardna 245.2, skupaj 1615.4 (—8.1); pasiva: delniška glavnica 5302.7 (+90.6), drž. terjatve 188.4 (+20.7), obveznosti: žiro 398.7, razni računi 431.0, skupaj 829.7 (—61.3).

Poštnotekovni promet je značal v aprilu 1929 4414.7 mil. Din (marec 1929 4176.5, april 1928 4158.7 mil. Din), od tega brez gotovine 46.2% (46.4%, oz. 45.9%). Skupno je v prvih 4 mesecih t. l. značal promet 16.752.1 mil. Din napram 16.199.3 mil. v prvih 4 mesecih 1928. Stevilo računov je naraslo od 16.773 na 16.865 (v Beogradu od 3290 na 3930, v Zagrebu 5005 na 5120, v Ljubljani od 4956 na 4963, v Sarajevu od 2719 na 2723 in v Skoplju od 713 na 729). Vloge pa so padle od 538.4 na 492.2 mil. Din, zlasti so padle v Beogradu (od 150.2 na 118 mil.), kar kaže na obdobju napetost na tamonišnjem denarnem trgu; v Zagrebu so padle od 181.5 na 170.9, v Ljubljani od 109.5 na 109.2, v Sarajevu od 87.7 na 83.7, narasle pa so v Skoplju od 9.6 na 10.5 mil. Tudi hranilne vloge so narasle od 45.8 na 49.94 mil., povprečna vsota vloge pa od 1171 na 1216 Din.

Borza

Dne 14. maja 1929.

DENAR

Devizni promet je bil srednji. Tečaji vseh deviz razen Prage in Amsterdama, ki sta se uvrstila, ter Curija, ki je ostal neizpremenjen, so popustili. Narodna banka je kakor včeraj intervenirala v vseh devizah z izjemo Trsta.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

14. maja 1929.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 13. V.
Amsterdam	2285.50	2295.50	2288.50	—
Berlin	1347.75	1351.75	1349.25	1349.50
Bruselj	—	790.14	—	—
Budimpešta	—	992.05	—	—
Curij	1094.40	1097.40	1095.90	1095.90
Dunaj	798.23	801.23	799.73	800.—
London	275.71	276.51	276.11	276.15
Newyork	—	56.79	—	—
Pariz	—	222.36	—	—
Praga	167.98	168.78	168.38	168.33
Trst	296.85	298.85	297.85	—

Zagreb. Amsterdam 2285.50—2291.50, Berlin 1347.75—1350.75, Budimpešta 990.55—993.55, Curij 1094.40—1097.40, Dunaj 798.23—801.23, London 275.71—276.51, Newyork 56.695—56.895, Pariz 221.36—223.36, Praga 167.98—168.78, Trst 297—299.

Belgrad. Berlin 1347.75—1350.75, Pariz 221.36 do 223.36, Curij 1094.40—1097.40, Dunaj 798.23 do 807.23, London 275.71—276.51, Newyork 56.695 do 56.895, Praga 167.98—168.78, Trst 297.53—299.53.

Curij, Belgrad 9.1275, Berlin 123.13, Budimpešta 90.50, Bukarešt 3.08125, Dunaj 72.95, London 25.19625, Madrid 74.10, Newyork 519.275, Pariz 20.2925, Praga 15.365, Sofija 3.7525, Trst 27.193, Varšava 58.25.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.51375, (valuta) 12.465, v Londonu 276, v Newyorku 175.80, v Pragi 59.40.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Vojna odškodnina zaključek 411, Celjska 158 den., Ljublj. kred. zaklj. 123, Prašedionja 850 den., Kred. zavod 170 den., Strojne 70 den., Vevče 123 den., Ruše 250—260, Stavbna 50 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 409—410, kasa 409—409.50 (409—410), termini: 5. 408.50 do 410. 6. 412—414, 7. 418 bl. 12. 431—434, 7 odst. inv. pos. 86 bl., agrari 51.75 bl. — Bančni pap.: Hipo 206—207 (207), Polja 15.50—15.75, Kred. 83 den., Jugo 84—85 (84), Lj. Kr. 123 den., Medjun. 55, Nar. 7600—7900, Prašed. 850—855 (850), Srpska 150 den., Zem. 138—140. Ind. pap.: Gultmann 200—210, Slavski 105—110, Danica 140 bl. Drava 395—416, Sečera 457 bl., Osj. ljev. 175 do 185, Brod. vag. 165—195, Union 180 bl., Ragu-sea 500—540, Trbovlje 455—465, Vevče 126—130, Piv. Sar. 215 bl.

Belgrad. Narodna banka 7700—7800, 7 odst. inv. pos. 84.50—85.50, agrari 52.50, vojna škoda 409, 12. 434.

Dunaj. Don. sav. jadr. 81.55, Wiener Bankverein 22.50, Bodeneredit 100.30, Creditanst. 54.60, Escompteges. 21.70, Zivno 110.10, Union 24.88, Alpine 42.60, Trboveljska 57.25, Leykam 7.20, Rima Murany 117.40.

Zito

Tekom današnjega dneva je bila sprico termina 15. maja ponudba pšenice izredno velika, cene pa so bile zelo različne. Mržljivo prodajanje blaga, katerega je treba v velikih množinah za jutri disponirati, je našlo premalo kupcev. Slovenija je nekaj nakupila, vendar so bili kupci v glavnem rezervirani. V ostalem je pri nas položaj neizpremenjen, dočim so ne notacije v Chicagi za vse proizvode nekoliko izboljšale.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Eksekutivna prodaja: 240 q seno zdravo suho brsko bos. preš. 69 Din 100 kg par. vag. Samac, savska obala.

Novi Sad. Pšenica: bačka 235—237.50, par. Vršac 232.50—235, sr. 237.50—242.50. Oves: 230 do 235. Koruza: b. 247.50—250, 6. 252.50—255, bn. 245—247.50. Moka: 0 g 330—340, št. 2 310—320, št. 5 290—300, št. 6 285—292.50, št. 7 275—282.50, št. 8 200—210. Otrobi: bč. 175—177.50, bn. 170 do 175. Tendence nestalna. Promet: 26 vagonov pšenice, 15 koruze, 2 moke in 5 otrobov.

Sombor. Pšenica potiska 235—240, sremska, slav. 232.50—237.50, ban. 232.50, Begej šlep 230 do 235, ječmen bč. 64—65 kg 240—245, poml. 67 do 68 kg 262.50—265, bar. 69—70 kg 270—275, rž bč. prompt 225—230, oves bč., sr. in slav. 220 do 225, koruza bč. 245—250, moka, fižol in otrobi neizpremenjeni. Tendence slaba. Promet 244 vag.

Budimpešta. Tendence medla, Pšenica: marec 24.08—23.70, zaklj. 23.65—23.67, oktober 25.88 do 25.58, zaklj. 25.59—25.60, marec 27.70—27.40, zaključek 27.40—27.42. Rž: maj 20.90—20.70, zaklj. 20.60—20.66, oktober 23.11—22.66, zaklj. 22.66 do 22.68. Koruza: maj 26.74—26.66, zaklj. 26.66 do 26.67, julij 27.12—27.08, zaklj. 27.08—27.10.

Les

Na ljubljanski borzi sta bila zaključena dva vagona tramičev. Tendence neizpremenjena.

Živina

Mariborski trg. Prignanih je bilo 9 konjev, 16 bikov

Sveta življenje in vrvenje

Filmski dezertar in še kaj

Ameriški filmski krogi imajo novo senzacijo. Slavni Tom Mix, ki je nastopal v filmu kot cowboy (pastir), je sklenil, da se bo za vedno poslovil od filma. Izjavil je, da bo od slej igral le še v cirkusu. Nedavno je sklenil z enim največjih cirkuških podjetij pogodbo, po kateri mu je zagotovljena tedenska plača po 5000 dolarjev. Ni prvič, da je Tom Mix menjal svoj poklic. Najprej je bil cowboy, živinski pastir; 17 let star je postal vojak in se je udeležil špansko-ameriške vojne, kjer je bil ranjen. Ko je ozdravil, je zapustil vojaško službo; kasneje se je na Kitajskem boril proti boksarjem. Ko se je vrnil s Kitajskega, je šel k filmu. Mix ne pije niti ne kadi in sploh živi zelo skromno. Za ženski spol ne mara posebno. V tem je pred kratkim sam napravil posrečen dovtip.

Tom Mix je sedel v pwenapolnjenem tramvaju. Tu je vstopila lepa, mlada gospodična in več gospodov je vstalo, da bi ji ponudili prostor. Prijatelj, ki je bil v Mixovi družbi in je tudi gospodični dal na razpolago svoj prostor, mu je dejal: »Veš kaj, posebno uljuden pa nisi napram nežnemu spolu!« — »Ker nisem vstal?« vpraša Tom. — »Ravno zato.« — »Kaj ti čem odgovoriti? Odkrito rečeno, v tem oziru imam že dovolj skušenj. Je namreč veliko preveč žen, ki mi zamerijo, da sem jih pustil obsedeti.«

Čudijo se Američani, da je Tom Mix dal slovo filmu, pa tudi nekoliko hudi so nanj. Samo v filmu, pravijo v Hollywoodu, je postal velik in bogat, zdaj pa gre. Njegovo postopanje označujejo naravnost kot dezertersko. Tom Mix sam pa bo že vedel, zakaj tako dela. Najbrže se mu zdi, da je njegova filmska doba že potekla. Drugačnega mnenja je pa oče Klare Bow, ki je prišel do spoznanja, da lahko zasluži pri filmu denar, ne da bi kaj delal. Pretkani mož je prišel vsak dan večkrat v atelje, kjer je delovala njegova hči, da bi govoril z njo. To je pa tako motilo, da mu je filmska družba ponudila 100 dolarjev na teden, če preneha s svojimi večnimi obiski. Nekaj časa je bil Klarin oče s tem zadovoljevin. Nekega dne je pa prišel do tega, da ima od svoje slavne hčerke premalo dobička. Otvoril je gostilno in obesil zunaj tablo, na kateri je bilo napisano, da je oče slavne filmske zvezde Klare Bow lastnik te gostilne. Gostilna ni uspevala; ker so pa v njo zahajali razni temni elementi, je bilo to njegovi hčerki zelo mučno. Na njeno pobudo je filmska družba poklicala k sebi gospoda Bowa in mu sporočila, da mu plačuje 200 dolarjev na teden, če ne bo več spravljal v zvezo s svojo gostilno imena Klare Bow. Naslednji dan je bila gostilna zaprta.

Drug lokal v Hollywoodu, o katerem zadnji čas tamkaj mnogo govore, je kavarna The Double Eagle (dvoglavni orel). Prvotno se je imenovala kavarna The Russian (ruski orel), pa je pred par meseci pogorela; ko so jo zopet popravili, je dobila prej omenjeno ime. Lastnik je bivši ruski general, natakari pa ruski aristokrati, ki so zbežali pred boljševiki iz domovine v Kalifornijo. Pri vratih stoji krepak kozak kot vratar. Kavarna je zelo odlična in draga; kdor zapravi manj nego 50 dolarjev, mu natakariji le prezirljivo strežejo. Bivši ruski general dela imetnitne dobičke in nihče od tamkaj zaposlenih Rusov ne misli na to, da bi se še vrnil v svojo domovino.

Človek bodočnosti

Kakšen bo človek v daljni bodočnosti? Ta zelo zanimiv problem so na zadnjem antropološkem kongresu skušali pojasniti številni odlični ameriški učenjaki. Gre pri tem za prav

čudne napovedi, katerim lahko verjamemo ali tudi ne, posebno ker popolnoma odpade možnost kontrole, kakor je to slučaj pri vseh dolgoročnih napovedih. Nekateri antropologi (človekoslovci) so izrazili prepričanje, da bodo ljudje v daljni bodočnosti mnogo večji kakor danes. Nek učenjak iz Chicaga se je povzpelo celo do trditve, da bo človek leta 4000 meril tri metre in še več. Nasprotno pa je bil nek antro-

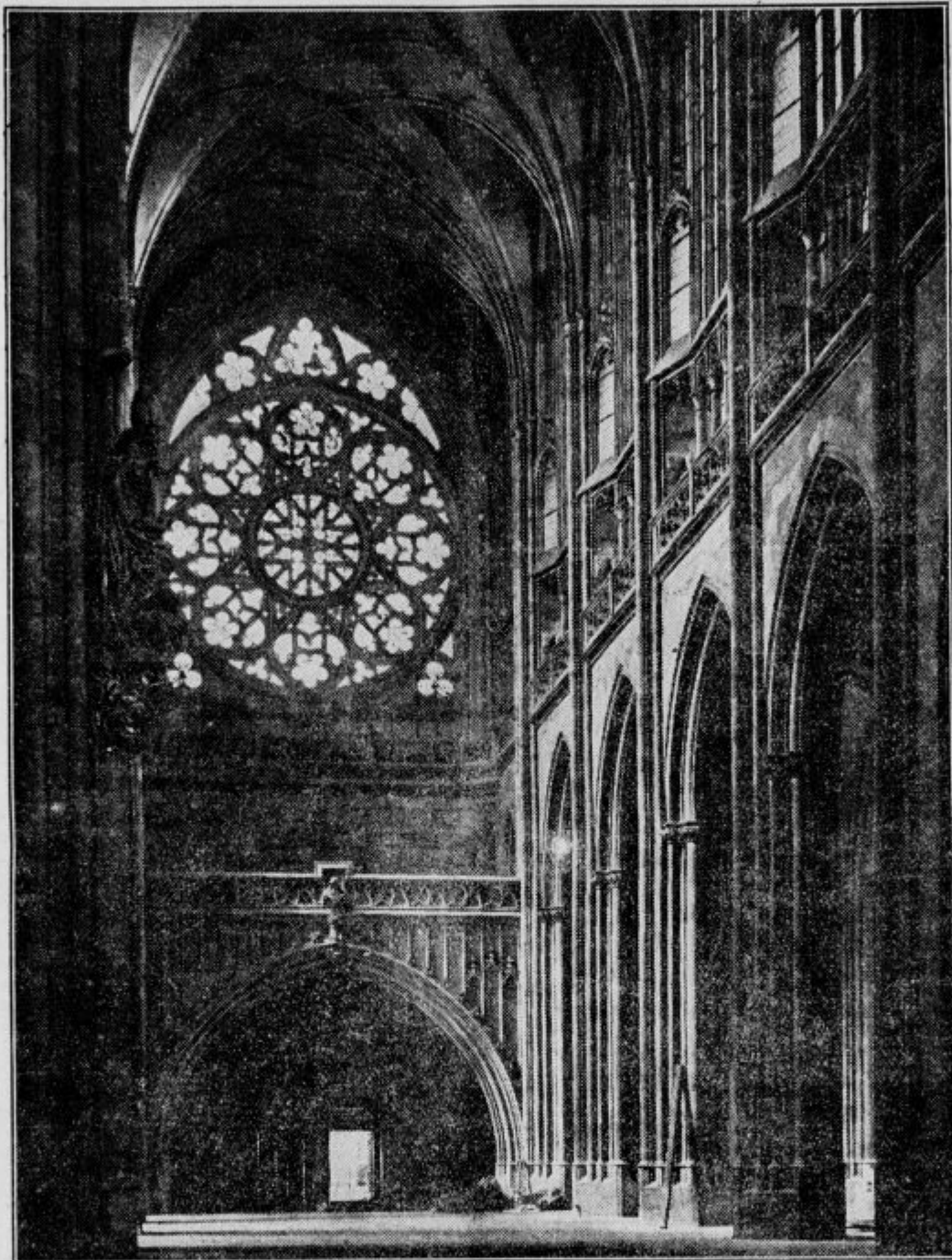
polog iz New Yorka mnenja, da se bodo povečali samo možgani. Postava bodočega človeka bo najbrže manjša, pač pa bodo znatno zrasli možgani in s tem cela lobanja. Roke in noge bodočega človeka bodo najbrže slabotnejše, manjše in nežnejše kakor naše, ker bodo ti deli telesa tekom bodočih rodov vedno bolj in bolj obsojeni na brezdelje. Najbrže se bo znižalo tudi število zob, gotovo pa bodo zobje znatno manjši in slabotnejši, ker način bodočje prehrane ne bo več zahteval močnega zvečenja prehrane. Nekateri učenjaki so se bavili z bodočim razvojem lastnosti človeškega značaja. Nek učenjak iz Clevelanda je bil tako drzen, da je prerokoval, da bo že v bodočem tisočletju možno s pomočjo električnega toka umetno uplivati na voljo in druge lastnosti posameznega človeka.

Največji spomenik češkega genija

K tisočletnici smrti sv. Václava je bila dograjena katedrala Sv. Vida na Hradčaneh v Pragi, ena najlepših gotičskih cerkvenih stavb na svetu. Posvetil jo je 13. t. m. praški nadškof dr. Franjo Kordač.

1509, vse do tedaj v gotiki. Leta 1541. je velik požar uničil najstarejše dele katedrale.

S Ferdinandom I. se začne renesančna doba, ki je dala novim dograditvam svoj pečat. Potem je delo dolgo počivalo. Prišla je

Zgradbo je začel 21. novembra leta 1344. cesar Karol IV. Načrt je napravil avignonski arhitekt Matija iz Arrasa. Njegov načrt nam ni več ohranjen, pač pa izmere, ki so: 120 m v dolžini in 60 m v širini. Te mere so se držali tudi sedanji dograditelji katedrale.

Delo mojstra Matije, ki je umrl l. 1352., je spretno nadaljeval Peter Parler iz Gmündu do 1397, to je do leta svoje smrti. Od tedaj do leta 1418. so nam ohranjena imena sledečih arhitektov: Ivana Parlerja, sinu Petrovega, ter nekega Wenzla in Petra. Med habsburškimi vojskami je delo počivalo in se začelo v večjem obsegu šele 1493, potem pa

tridesetletna vojna in doba skrajnega ponižanja češkega naroda. Šele l. 1673. je Tomaž Pešina dal pobudo za nadaljevanje tega največjega spomenika krščanskega češkega genija. Toda delo ni šlo prav iz rok in so se dovršile samo nekatere malenkosti, topot v krasnem baročnem stilu, ki se je h gotičskim formam lepo podajal.

Dela so se poslej začela z energijo šele 1844. Pobudo je dal zopet neki Pešina, topot kanonik Václav Mihael Pešina, velik rodoljub iz dobe narodnega preporoda, ki je spoznal ogromen simboličen pomen veličastno zamišljene zgruadbe. Misli si je katedralo

kot prostor za kronanje poznejših svobodnih čeških kraljev. Do pravega dela pa je prišlo šele 1873. Načrta za to dobo so od arhitekta Jožefa Krannerja, kateremu je sledil Jožef Mocker. Dograditelj katedrale pa je arhitekt Kamil Hilbert, ki vodi delo od l. 1899.

Seveda je ta mogočni hram božji tudi zdaj dograjen samo v glavnem. Gradil se je, kakor vidimo, skoro 600 let — v tem podobnem vsem gotičkim katedralam, ki so se začele graditi v srednjem veku, pa večina do danes ni dograjena. Šentvidska cerkev v Pragi je simbol rasti, padanja in obnove češkega naroda in države. V njej počivajo ostanki sv. Václava in sv. Ludmle. Slika nam kaže vhod v katedralo pod korom v notranjosti cerkve.

Strel na prikazen

Iz Londona poročajo: Veletrgovec Hoover v Dublinu je nedavno kupil v Cottage lepo vilo, h kateri spada tudi vrt z ribnikom. Z takoj prvo noč, ki jo je prebil trgovec z družino v vili, so se dogajale čudne reči: vsi zvonci v vili so začeli nenadoma zvoniti. Po oknih je ropotalo, kakor da bi kdo zahteval, da ga spuste notri. Istočasno se je oglašil glasovir, ob katerem ni nihče sedel; igral je čudno žalostno melodijo. Dve električni žarnici v predsobi sta se naenkrat zasvetili, ne da bi se kdo dotaknil stikala. Prebivalci vile to noč seveda niso mogli več spati. Dva služabnika sta bila tako prestrašena, da sta zjutraj odpovedala službo in takoj zapustila vilo. Gospa Hooverjeva ni več mogla najti služkinje, ki bi bila pripravljena spati v vili. Ker so se opisani dogodki ponavljali, je sklenil najstarejši Hooverjev sin s tremi prijatelji stvar natančno preiskati in menjaje so noč za nočjo stražili.

Ko so se opisani dogodki zopet ponovili, so natanko preiskali vilo in vrt, vendar brez uspeha. Že so hoteli preiskavo kot brezuspešno prekiniti, ko sta dva mladeniča zagledala neko postavko, ki se je plazila po stopnicah. Zdelo se je, da je bila zavita v meniško haljo. Fanta sta imela utis, kakor da je postava stopila iz vile, ne da bi odprla vrata. V tem trenutku je počil strel, eden od fantov je oddal strel na postavko v halji. Istočasno je prikazen izginila. Že prihodnjo noč se je ponovilo skrivnostno zvonenje, zasvetile so se električne luči in po oknih je ropotalo. To pot so bili trije stražniki oboroženi z močnimi električnimi reflektorji. Nenadoma se je v sveilobi električne luči zopet pojavila skrivnostna prikazen. Plazila se je po stopnicah in za minuto obstala. Ta kratek čas je porabil eden od stražnikov in hitro fotografiral zagonetno prikazen. Skoro v isti sekundi se je prikazen obrnila in lovcem na strahove se je zdelo, da ima prikazen zeleno svetlikajoč se obraz. Tu je zopet počil strel in prikazen je izginila. Ko so fantje drugi dan hoteli razviti fotografsko ploščo, so videli, da je plošča, ki je bila ohranjena v samem fotografskem aparatu, brez sledu izginila. Gospod Hoover se je izselil iz vile in išče kupca. Vendar se nihče ne oglasi; očitno se ne bo našel nihče, ki bi hotel imeti opraviti s čudno nočno prikaznijo...

Zagonetna zakonska žaloigra

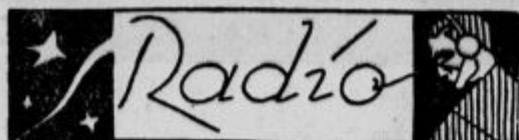
Iz neke hiše v dunajskem Pratu so se preteklo nedeljo zvečer začeli strelji. Ko je stopil v hišo policijski stražnik, je našel soprogo majorja Friderika Seidla vso krvavo, večkrat ranjeno, vendar še pri zavesti. Medtem, ko je major Seidl zatrjeval, da je njegova žena poizkusila samoumori, je rekla umirajoča: »To ni res! Moj mož me je ustrelil!« Ko je došla reševalna postaja, je žena umrla. Preiskava je ugotovila dva strela v levo, en strel v desno prsno stran, tudi desna roka nad komolcem je bila prestreljena. Samokres je ležal poleg žene. Komisija je mnenja, da je nemogoče, da bi si težke poškodbe žena sama prizadejala, posebno v gornji del desne roke se žena ni mogla sama ustreliti. Major Seidl, ki je bil aretiran, pripoveduje zgodbo o samoumoru, vendar govore vse okoliščine proti temu.

Letalska nesreča pri Kasselu. Pilotu češkega letala je med hudim nalivom pri Kasselu odpovedal motor. Letalo je padlo v neki gozd, čigar drevesa so bila v daljavi 60 m kakor odrezana. Pilot, monter in edini potnik, neki trgovec, so bili ubiti. Letalo se je čisto razbilo.

Boj za angleške volivke. Ko je bil angleški parlament s kraljevim dekretom razpuščen, se je volivni boj izredno poostiril. Ker bodo pri sedanjih volitvah prvič volile žene že z 21 leti, bodo odločevali ženski glasovi. Zato se vse stranke bore v prvi vrsti za ženske-volivke.

PREKINJENA RADIO-ODDAJA

Snoči ob 110 je med oddajanjem Schawove drame »Kandida« nenadoma odpovedal motor na domžalski radio-postaji. Nadalnje oddajanje je moralo izostati, ker žal postaja nima prepotrebne rezervnega motorja. Upati je, da bo danes mogoče napako popraviti. Konec drame pa se bo oddajal v četrtek zvečer.

Značilno je, da imajo mrzle pokrajine mnogo več ljubiteljev radia, kot pa južni kraji. Posebno Skandinavija ima razmeroma zelo veliko radio-amaterjev. Med tremi državami severne Evrope pa prednjači Švedska, kjer je na vsaki tisoč prebivalcev 61 radio-amaterjev. Prijavljenih aparatov je nad štiristotisoč.

V Minneapolisu v Ameriki imajo strogo naredbo, po kateri je prepovedana vsaka motnja posebnih večernih programov z kakršnimikoli aparati bodisi masažnimi, ali drugimi visokofrekvenčnimi stroji. Istotako je kaznjivo vsako zlobno nagajanje z reakcijskimi sprejemnimi aparati ter se prestopki kaznujejo od 15—100 dolarji.

Računajo, da ameriške oddajne postaje poslušajo okoli 35 milijonov navdušencev, angleške pa nad 12 milijonov. Po tem primeru se lahko trdi, da je v ozračju najbolj zastopana angleška beseda in da jo poslušajo blizu petdeset milijonov ljudi. rnTnKcesar, čenT

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 15. maja: 17. Koncert Radio orkestra. — 18. Fr. Pinzgauer: Zakruhom, otroška igra, izvajajo gojenci Marjanšiča. — 18.30 Iz rastlinstva, ga. dr. Piskernik. — 19. Srbohrvaščina, prof. Mazovec. — 19.30 Zgodovina Slovencev, prof. Kranjec. — 20. Koncert kvarteta »Zika«: Vavilav Pichl: Godalni kvartet d-dur (3 stavki); Aleks. Borodin: Godalni kvartet d-dur (4 stavki). — 22. Časovna napoved in poročila.

Četrtek, dne 16. maja: 12.30 Reproduciran glasba. — 13. Časovna napoved, reproducirana glasba. — 13.30 Borzna poročila. — 17. Jonny jazz-band. — 18. Antologija slovenske lirike, ravnatelj Bratina. — 18.30 Zračni promet pri nas in drugod, dr. Stane Rape. — 19. Češčina, g. Novak. — 19.30 Podzemski svet okrog Čerkniškega jezera, g. Kušner. — 20. Prohazkov večer, poje ga. Golobčeva; vmes instrumentalni dueti. — 22. Časovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Sreda, 15. maja.
Belgrad: 12.10 Gramofonske plošče in poročila. — 12.45 Radio kvartet. — 17. Citraški koncert. — 17.50 Ura za otroke. — 18.25 Koncert Radio kvarteta. — 20. Spomini prote M. Nenadića. — 20.25 Zgodovinske dogodbe. — 20.50 Večer operne glasbe. — 21.55 Poročila. — 22.05 Prva burja, veseloigra. — Zagreb: 13.15 Gramof. plošče. — 17. Pravljice. — 17.30 Koncert. — 20. Prenos iz Prage: Requiem (Dvořák). — 22. Vesela glasba. — Praga: 12.30 Koncert. — 16.30 Marijnetno gledališče. — 17.20 Kaj vleče mladino k sportu. (Predavanje). — 19.50 Dvořák: Requiem, za soli, zbor in orkester. — Stuttgart: 12. Promenadni koncert. — 16.15 Zabavni koncert. — 20. Mozartova glasba s predavanjem. — 21.15 Veseligr. — Toulouse: 12.45 Koncert. — 20.30 Koncert. — Bern: 16. Pop. koncert. — 20. Astronomsko predavanje. — 20.30 Koncert. — Katowice: 16. Plošče. — 17.55 Koncert iz Varšave. — 20.15 Mozartova glasba. — 21.35 Literatura. — Rim: 13. Trio. — 17.30 Koncert. — 20.45 Prenos opere. — Berlin: 16.30 Za otroke. — 17. Zabavna glasba. — 18.30 Predavanje: Duhovni preobrati na Kitajskem. — 20.30 Orkestralna glasba. — 21.30. Pomlad v Berlinu; nato plesna glasba. — Dunaj: 11. Kvartet Silving. — 16. Orkester. — 17.30 Otroška ura. — 20.05 Pesta ura. — 21. Z mikrofonom po parku; lahka glasba. — Milan: 11.15 Plošče. — 18.25 Jazz. — 16.30 Otroško petje. — 17. Kvintet. — 20.30 Lahka glasba. — 21.05 Komedija. — 22. Kvintet. — Budapest: 9.15 Plošče. — 12. Zvonjenje. — 12.05 Ciganska godba. — 17.40 Lahka orkestralna glasba. — 20. Večerni koncert. — 21.45 Po predavanju koncert ciganske godbe.

BOTRI!

Ne peljite birmanca v gostilno, ampak v prodajni oddelek Radio Ljubljana.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Kuharica
se išče za dobro krčmško hišo v Ljubljani. Oziroma se na daljša spravevala in poštena dekleta, najraje z dežele. Plača po možnosti med 400—600 Din. Ponudbe na upravo pod »Stalna služba«.

Fant išče službo
dokler ne vstopi v državno. Zmožen za vsa hišna in gospodarska dela. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5275.

Službo dobe

Vrtnarja
treznega in marljivega — dobro izvežbanega in poštenega, takoj sprejem v službo pod ugodnimi pogoji po dogovoru. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5239.

Kuharica
se sprejme s 1. junijem k dvema osebam. Opravljal bi tudi hišna dela. Ponudbe na upravo pod »Kuharica«.

Krojaški pomočnik
zmožen vsega krojaškega dela, se sprejme na deželi takoj v stalno delo. Prednost imajo oni z dežele. Naslov se izve pri upravi »Slovenca« pod št. 5277.

Aero-klub

»Naša Krila«
v Ljubljani, Kazino
išče za izvršitev detajlnih načrtov za novi tekmovalni avion dobrih risarjev, ki imajo svoje risalno orodje. Delo primerno honorirano. Interesenti naj se javijo pri dr. Rapetu v Kazinu.

Pekovskega vajenca
sprejemem. Oskrba v hiši. Vinko Požar, Vodmat, Moste pri Ljubljani.

Čelist

ličje se rutinirano
za stalno sviranje v orkestru. Prijave sprejema uprava pod št. 5268.

Prodamo

Puhasto perje
kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović, kemiška čistilna perja, Zagreb, lica 82.

Osební Daimler avto

v popolnoma dobrem stanju, 22—27 k. s., zeleno (temno) pleskan, skoraj nove pneumatike — 1 rez, kolo, 4—6 sedišča, težak 980 kg, rabi zelo malo bencina, razsvetljava na karbid, taksa plačana, se takoj proda za 18.000 Din. Voz se lahko ogleda v Mojstrani ali na Jesenicah, in je pripraven za gg. potnike ali pa na deželi za avtotaksa. Vprašanje na ravnatelja Mihajla Rozmana, Mojstrana (Gorenjsko).

Traverze

za mostove — zakovane (genietet), se ugodno prodajo. Naslov pove uprava pod št. 5124.

Diselmotor

že demontiran, 35 HP, parni stroj, še montiran, 120 HP, vsled elektrifikacije ceno naprodaj. Ponudbe na Ljubljana 1, poštini predal 120.

Klavr

dobro ohranjen, ceno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5278.

Kupimo

hrastove hlode. — J. Pogacnik, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Vnajem

Velik trgovski lokal
z vsemi pritliklinami in stanovanjem se odda takoj v Krškem. Vprašati pri g. Mariji Zesser, Krško.

Meblovana soba

mesečna, se odda s 1. junijem. Naslov v upravi pod št. 5252.

Stanovanje

obstoječe iz ene sobe in kuhinje, se odda mirni stranki. — Naslov pove uprava Slovenca št. 5276.

Posestva

Vila v Kranju
v najlepšem predmestju, s štirimi sobami in stranskimi prostori ter 3 parcelami, se vsled preselitve proda za lastno ceno. Stavba je jeseni surovo dodelana. Podrobnosti: Plesko, Rupa pri Kranju.

Gostilno

v prometnem kraju z vsem s 1. julijem v najem. — Ponudbe na oglaš. odd. »Slov.« pod značko »Eksistenca«.

Razno

Kašo,
vedno svež oddaja na debelo veletrgovina

A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 24.

Pljučal

Pljučne bolezni ozdravi strokovnjak (strokovne knjige) dr. Pečnik, zavod (Privat-Lungenheilstalt) Sečovo, železniška postaja Rogaska Slatina.

V Mariboru

je najugodnejši nabavni vir galanterije, drobnarij, pletenin, kravat, nogavic, otroč. čevljev in sandal, vrvi, motvoza, papirja itd. — na debelo in na drobno pri Drago Rosina, Vetrinjska ulica 26.

Vse vrste moko

iz najbolj. banaške pšenice dobavlja po najnižjih cenah Fran JUVAN, valjni mlin, Sred. Gameljne, p. Sent Vid nad Ljubljano. Zahtevajte cenik. — Sotidna postrežba.

ZIMO

evlih in druge potrebščine kupujte vedno samo pri strokovnjaku

Rudolf Sever, tapetništvo Mariju trg 2

Lesnega trgovca

poštenega, iščem za stalno sprejemanje rezanega in tesanega lesa. Ponudbe prosim pod »Pošten trgovec« št. 5269.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. Zorman Stari trg 32, Ljubljana.

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hugo Hibler, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od priprostega do najfinišnega in igračk vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. Ceniki franco. Prodaja na obroke. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Krastovih surovih frizov

(Schmallfriesen), se kupi vsako množino, od dolžine 25—60 cm, širine 4, 5, 6, 7 in 8 cm, la in la, v polsuhem stanju za takojšnjo in poznejšo dobavo (do julija) proti takojšnjemu plačilu. Prosi se za obvezne oferte z navedbo cene pod šifro »Export Irizov« upravi Slovenca v Ljubljani št. 5070.

RAZPIS

Podpisana občina razpisuje službo enega redarja in enega nočnega čuvara. Slednji mora biti večje za mala popravila na električnem omrežju. Županstvo občine Konjice trg, dne 11. maja 1929.

Naznanjamo vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da je gospodična

Emma Pessiack-ova

zasebnica

danes, po kratkem trpljenju, previdena s sv. zakramenti, v Bogu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek 16. maja t. l. ob 3 popoldne iz mrtvaške veže Splošne bolnice k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 14. maja 1929.

Zalujoči ostali.

Pogrebni zavod I. Gajšek, Vodmat - Ljubljana.

KOLESA

DÜRKOPP in drugih najboljših svetovnih znamk

Pomnite, da ima velikansko izbiro koles, šivalnih strojev ter gramofonov in plošč po najnižjih cenah trdka:

TEHNIK JOSIP BANJAI

Ljubljana, Pražakova ul. 19 Ljubljanski dvor

(V neposredni bližini glavnega kolodvora)

Pridite in ogledajte si, ali zahtevajte ponudbe

Prodaja tudi na obroke: Prodaja tudi na obroke!

T. C. Bridges:

Na pomoč!

Roman.

»Kako si spreten in vztrajen, Sam!« vzklikne Jim s toplim občudovanjem. »Rešil si me pa tudi zares iz jako hude luknje!«

»Toda, kaj pa je bila ta luknja, Selby in kako ste zašli vanjo?« vpraša Valda. »Saj je zame vse to — kako že pravite pri vas — vse to mi je španska vas!«

Jim torej začne pripovedovati in tako je bil Valdu ves položaj kmalu jasen. Veliki pevec se je za vso stvar silno zanimal.

»Hula — da, slišal sem že o njih. Sam sem rojen Brazilca — sam bral španska in portugalska poročila. Nameravate torej priti do teh Hulov? Oh, kako zelo rad bi šel z vami!«

»Tudi jaz bi bil tega silno vesel, gospod,« reče Jim toplo. »Pa tudi tako vam bom vedno iz srca hvaležen za vse, kar ste mi storili!«

Valda pa zamahne z roko.

»Ni vredno besede.« Ta umolkne, naenkrat pa se mu obraz razjasni. »Na nekaj sem se spomnil,« reče hitro. »Vi bi radi govorili z Uptonom. Imam v svoji hiši prav močan radio. Zakaj ne bi na njem poskusili?«

35. Alan Upton preseka pogovor.

Valda odpre vrata podstrešne sobe in pravi: »Tudi jaz je radio.«

Jim kar obstane kot ukopan ter le stoji in strmi.

»Kaj pa je takega?« vpraša njegov gostitelj začuden.

»Kaj takega? Moj Bog, še nikdar v svojem življenju nisem videl takega aparata!« vzklikne Jim. »To je — to je čudovito!«

Veliki pevec se nasmehne. »Veseli me, da vam ugaja. Radio je moje posebno veselje.«

Jim pa je že sedel pred radijem in ga poskušal. Valda ga je opazoval.

»Spozna se nanj,« pravi nato potihem proti Samu.

»Jim je pravi čudež, gospod,« odvrne Sam. »In naučil se je o radiu vse sam!«

Valda se je silno zanimal in mu stavil polno vprašanj. Oba sta bila še vsa zatopljena v pogovor, ko Jim naenkrat zmagovalno vzklikne:

»Ga že imam! Ali poznate Morsejeve znake, senjor?«

»Seveda!« odvrne Valda, se urno usede in si natakne par slušal. Nato pa je molk v mirni sobi prekinjalo samo urno praskanje Jimovega polničnega peresa, ko si je na kosček papirja zapisoval opazke. To je trajalo morda kakih dvajset minut; tu pa Sam zapazi; kako Jim in njun gostitelj obenem strašno ostrmita.

»Odšel je!« pravi Jim hlastno.

Valda sname svoja slušala in pravi resno: »Upajmo pa, da se še vrne!«

»Kaj pa je vendar?« vpraša Sam. »Kaj se je zgodilo?«

Jim se obrne k njemu. »Bakairi napadajo dolino in Upton je odšel, da jih pomaga zapoditi nazaj.«

»Jaz bi pa mislil, da sploh ne morejo napadati,« ugovarja Sam. »Saj je Upton rekel, da pelje v do-

lino samo ena pot in še ta skozi nekaj predor!«

Jim prikima. »Res nam je tako povedal, toda ne vem, ali so divjaki našli to pot ali pa po kaki drugi prišli noter. Le toliko je še imel časa povedati, da Bakairi napadajo in da nas bo jutri poklical, ako bo dan preživel. Pripravljeni naj bomo ob desetih popoldne.«

Nekaj trenutkov ni nihče spregovoril, kajti vsi trije so bili jako pobiti. Nato pa Sam vpraša:

»To plemo Hulov ima vendar polno zlata! Zakaj se pa Bakairi ne odkupijo?«

»Saj prav to sem tudi jaz Uptonu vprašal,« odvrne Jim, »pa rekel mi je, da se Bakairi za zlato niti ne zmenijo ne! Za sužnje jim je. Ako udero v mesto, bodo vse mlajše Hule odvedli kot sužnje, starejše pa pobili in Upton pravi, da bodo razbili tudi vse kipe in sicer iz enostavnega vzroka, ker se jih bojijo.«

»Praznoverni so,« pojasnjuje Valda. »Mislijo, da bi jim tiste stare podobe utegnile škodovati.«

»Diši jim kurkni, ki je tako lepo poln perutnine,« pravi Sam žalostno, »zlasti pa, ker so ti Huli, kakor nam je Upton povedal, za boj popolnoma nerabni. Zdi se, kakor da bo moral Upton ves boj sam izbojevati.«

»Tudi bojazljivci bodo šli za dobrim vojskovodjem,« ga tolaži Valda. »Jaz kar slutim, da bo naš pogumni prijatelj ostal živ in nam povedal, kako je divjake porazil.«

Jim vstane in pravi: »Nocoj ne bomo mogli ničesar več izvedeti senjor, zato mislim, da se bova morala s Samom vrniti.«

Njihov gostitelj pozvoni in reče strežaju, naj poskrbi za avto in tako je čez nekaj minut šofer že peljal fanta v krasnem avtu nazaj.

Poslovodja (-kinja)

prvovrstna moč, kavcije zmožna — se išče. —
Nastop s 15. junijem. — Ponudbe z zahtevo plače
pod štev. 5263 na upravo »Slovenca«.

Častitim gospodom duhovnim sobratom, sorodnikom in
znancem naznanjava žalostno vest, da je bil odpoklican po
večno plačilo prečastiti gospod

JANEZ BIZJAN

častni kanonik, dekan in nadžupnik v Moravčah

ki je danes zjutraj ob 1/8 po kratkem trpljenju mirno izdihnil
svojo plemenito dušo.

Zemski ostanki preblagega gospoda se v petek 17. maja
ob 1/11 dopoldne po slovesnem zadušnem opraviilu polože na
domačem pokopališču v Moravčah k večnemu počitku.

Rajnega preč. gospoda kanonika priporočava čč. gg. du-
hovnim sobratom, prijateljem in znancem v pobožno molitev.

Moravče, dne 14. maja 1929.

Anton Jerman, Ciril Jerina,
kaplana.

Janko Tavčar, industrijalec in občinski svetnik, naznanja v
svojem kakor v imenu sorodnikov, vsem znancem in prijate-
ljem, da ga je njegova iskreno ljubljena soproga, oziroma sestra,
svakinja in teta, gospa

Josipina Tavčar roj. Brezovnik

v soboto 11. maja 1929 nenadoma za vedno zapustila. Pogreb
nepozabne pokojnice se bo vršil v sredo 15. maja 1929 ob 16
iz hiše žalosti, Kopaliska ulica 11, na mestno pokopališče v
Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana v četrtek 16. maja ob
pol 9 v župni cerkvi sv. Marije v Mariboru.

Maribor, Ptuj, Ljubljana, Zurich, Csisyn, dne 13. maja 1929.

Brez posobnega obvestila.

Razpis

za sprejem gojencev v nižjo šolo vojaške akademije.

I. Letos se sprejme na nižjo šolo vojne aka-
demije do 600 gojencev. Šola se prične 1. oktobra
in traja tri leta. Kandidatje, ki žele biti sprejeti
v to šolo, morajo izpolniti naslednje pogoje: 1. da
so državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Sloven-
cev, 2. da so popolno zdravi in sposobni za vojno
službo, 3. da so lepega vedenja, 4. da niso mlajši
kot 16 in ne starejši kot 21 let, 5. da so prestali
zrelostni izpit na gimnaziji ali realki ali da so
dovršili kot redni učenci najmanj z dobrim uspe-
hom 8., 7. ali 6. razred gimnazije ali realke, 6. da
imajo dovoljenje roditeljev ali varuha. Vzprejemni
izpit morajo položiti vsi kandidati, razen onih, ki
imajo zrelostni izpit in prihajajo naravnost iz
državnih šol.

II. Lastnoročno pisana prošnja, s katero se
prijavlja kandidat, mora biti dostavljena uprav-
niku vojne akademije najkasneje do 15. avgusta
letos. Prošnji mora vsak kandidat priložiti sledeče
dokumente: 1. potrdilo policijske oblasti (domov-
nico) o državljanstvu, 2. krstni list, 3. izvirno le-
tošnje šolsko sprčevalo, 4. pismeno dovoljenje ro-
diteljev ali varuha, potrjeno po pristojni oblasti,
da kandidat lahko nastopi šolo. Vsi navedeni do-
kumenti, kakor tudi prošnja, morajo biti pred-
pisano kolekovani.

III. Vse podrobnosti glede nadaljnjega postop-
panja za sprejem gojencev v nižjo šolo vojne aka-
demije kot: čas, ko morajo prosilci priti k zdrav-
niškemu pregledu in polaganju sprejemnega izpita,
program predmetov pri vzprejemni izkušnji itd.,
morajo kandidati vpogledati v objavljenem nate-
čaju, ki ga je poslala uprava Vojne akademije po-
veljnikom vojnih okrogov, gimnazijskim ravnate-
ljem, sreskim poglavarjem in občinskim uradom.

Zahvala

Podpisani izrekam g. primariju sanatorija
»Emona« dr. Fr. Dergancu, kirurgu v Ljubljani,
iskreno zahvalo za uspešno izvršeno, izredno
težko operacijo na želodcu. Z operacijo ste
mi, g. primarij, rešili življenje. Obenem se tudi
lepo zahvaljujem za izredno postrežbo čč.
sestram.

Lož, dne 13. maja 1929.

Rudolf Zabukovec,
mesar v Ložu.

Razpis gradbenih del

Županstvo na Vrhniki razpisuje

gradbena dela

(po posameznih strokah posebej) za dvorazredno
osnovno šolo v Zaplani pri Vrhniki. Načrt, prora-
čun in stavbeni pogoji so na vpogled pri župan-
stvu na Vrhniki med uradnimi urami.

Ponudbe je vložiti pri županstvu na Vrhniki
do 25. t. m. do 17.

Potrti globoke žalosti naznanjava vsem častitim gg. du-
hovnikom, sorodnikom, prijateljem in znancem, da je najin
iskreno ljubljani brat, oziroma stric, gospod

JANEZ BIZJAN

častni kanonik, dekan in nadžupnik v Moravčah

danes, dne 14. maja 1929, ob 1/8 zjutraj po kratki bolezni,
večkrat previden s sv. zakramenti, mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb blagega pokojnika bo v petek dne 17. maja ob
1/11 dopoldne na domačem pokopališču v Moravčah.

Prečastitega gospoda priporočava v pobožno molitev.

Moravče, dne 14. maja 1929.

Uršula Bizjan,
sestra.

Marija Velkavrh,
nečakinja.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, pri-
jateljem in znancem pretužno vest, da nas je naš iskreno
ljubljeni soproj in preskrbni oče, brat, stric in svak, gospod

Rudolf Binter

višji davčni upravitelj

dne 13. maja zvečer nenadoma za vedno zapustil. — Pogreb
nepozabnega rajnega bo v sredo, dne 15. maja ob 4 popoldne
iz mrvaške veže tukajšnje bolnice na pokopališče k Sv. Križu.
Svete maše se bodo darovale v farni cerkvi sv. Jakoba
v Ljubljani.

Ljubljana, dne 14. maja 1929.

MARIJA BINTER, soproga.
BOGDAN, MARJAN, SMILJAN in MIRAN, otroci.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Globoko potrti javljamo pretužno vest, da je dne 14. t. m.
ob 9 po dolgi, mukepolni bolezni, naš dobri soproj, oče, brat,
stric, gospod

Jože Mrak

posestnik, bivši mnogoletni župan itd.

previden s tolažili umirajočih, v 64. letu starosti, za vedno za-
tislil blage oči. Pogreb predragega nam rajnika bo v četrtek
16. maja iz doma žalosti, Podgorje št. 25, na domačem pokopališču.
Predragega ohranimo v neminljivem spominu.

Podgorje pri Kamniku, dne 14. maja 1929.

Meta, žena. Jože, sin. Polona, rj. Marija, Ivana, sestri.
Ivan, brat in ostali.

Zahvala

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom iz-
gube naše ljube soproge, stare mame in tete, gospe

Rozalije Zumer vd. Žumer roj. Debelak

se tem potom vsem prav prirčno zahvaljujemo. Posebno za-
hvalo pa izrekamo čč. duhovščini, gg. zdravnikom, gasilnemu
društvu, gg. pevcem, dalje vsem in vsakemu posebej, ki so jo
v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti in vsem,
ki so na kakršenkoli način sočustvovali. — Bog plačaj!

Koroška Bela, 13. maja 1929.

ŽALUJOČI OSTALI.

Hranilnica in posojilnica v Moravčah naznanja, da je dne 14. maja, previden s
sv. zakramenti, umrl dolgoletni član nadzorstva, gospod

JANEZ BIZJAN

častni kanonik, dekan in nadžupnik v Moravčah itd.

Pogreb se bo vršil dne 17. maja ob 1/11 dopoldne v Moravčah.

Moravče, dne 14. maja 1929.

Načelstvo.

Županstvo občine Moravče javlja pretresljivo vest, da je prečastiti gospod

Janez Bizjan

častni kanonik, dekan in nadžupnik, častni občani občine Moravče
in dolgoletni občinski svetovalec itd.

danes ob 1/8 zjutraj izdihnil svojo blago dušo.

Zemski ostanki preblagega gospoda se v petek dne 17. maja ob 1/11 dopoldne
po slovesnem zadušnem opraviilu polože na domačem pokopališču v Moravčah k
večnemu počitku.

Moravče, dne 14. maja 1927.

Anton Cerar, župan, in ostali odborniki.

Krajevni šolski odbor v Moravčah javlja pretresljivo vest, da je Vse-
mogočni poklical k Sebi po kratkem trpljenju danes ob 1/8 zjutraj vele-
častitega gospoda kanonika in dekana

Janeza Bizjana

blagajnika krajevnega šolskega odbora.

K večnemu počitku ga spremimo v petek 17. maja ob 1/11 dopoldne.
Molimo zanj!

V Moravčah, dne 14. maja 1929.